

Voor de (d)Raad ermee!

Sturing en controle
in het Sociale domein
van Dordrecht

**Rekenkamercommissie
Dordrecht**

Voor de (d)Raad ermee!

**Sturing en controle in het
sociale domein van Dordrecht**

Rekenkamercommissie Dordrecht

COLOFON

Samenstelling

Rekenkamercommissie

Jeroen Kerseboom | voorzitter

Karin Meijer | lid

Coen Cransveld | lid

Secretariaat RKC

Postbus 8, 3300 AA Dordrecht

rekenkamercommissie@dordrecht.nl

dordrecht.nl/rekenkamercommissie

Twitter @RKCDordrecht

[www.facebook.com/](http://www.facebook.com/rekenkamer)

[rekenkamer](https://www.facebook.com/rekenkamercommissiedordrecht)commissiedordrecht

Femke Lagerveld | Secretaris

Tel: 078 7704984

E-mail: fm.lagerveld@dordrecht.nl

Sylvia Khadjé | Bestuursassistent

Tel: 078 7704998

E-mail: s.khadje@dordrecht.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd door

PBLQ
ZENC

Tessa van den Berg

Peter Castenmiller

onder verantwoordelijkheid van

de Rekenkamercommissie

Drukker | Next door Reclamestudio

Opmaak | Sylvia Khadjé

Publicatie | december 2015

Voorwoord

Voor u ligt het derde en laatste deel van het onderzoek naar de decentralisaties in het sociale domein.

Het eerste deel hebben wij gepubliceerd op 24 september 2014. In de vorm van een factsheet hebben wij uw raad toen geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de decentralisaties in Dordrecht.

Het tweede deel gaf de raad inzicht in de beleidsruimte die ze nog had. Immers vóór de verkiezingen van maart 2014 waren al besluiten genomen door de toen zittende raad. Via een adviesbrief heeft de raad inzicht gekregen in de besluiten die nog genomen moesten worden tot en met eind december 2014. Nu ligt het derde en laatste deel van deze trilogie voor u.

Uiteindelijk is uw raad per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de zorg voor jeugdigen, de maatschappelijk zorg en ondersteuning en werk en inkomen. In dit finale stuk hebben we onderzocht of de raad inderdaad in staat is om met de aangeboden stuurinformatie de verantwoordelijkheid hiervoor te kunnen nemen.

Jeroen Kerseboom

Voorzitter Rekenkamercommissie

Inhoudsopgave

Deel I

Conclusies en aanbevelingen, reactie college, nawoord 5

Deel II

Onderzoeksbevindingen 17

1. Inleiding 18

1.1	Context en aanleiding	18
1.2	Doel- en vraagstelling	19
1.3	Wijze van onderzoek	20
1.4	Leeswijzer	21

2. Beleidskaders en doelstellingen sociale domein 22

2.1	Uitgangspunten rijksoverheid	22
2.2	Dordtse uitgangspunten en invulling	23
2.2.1	Organisatie van het sociale domein	23
2.2.2	Doelstellingen vanuit Collegeprogramma en Programmabegroting	25
2.2.3	Jeugd	28
2.2.4	Zorg	30
2.2.5	Werk en participatie	31
2.3	Analyse en deelconclusies	32

3. Inrichting informatievoorziening en informatiesystemen sociale domein 34

3.1	Inrichting informatievoorziening	34
3.1.1	De route: van uitvoeringsorganisaties naar de raad	34
3.1.2	Monitoringsplan 3D Drechtsteden	35
3.2	Inrichting informatiesystemen	37
3.2.1	Sociale Dienst Drechtsteden	37
3.2.2	Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	38
3.2.3	Sociale Wijkteams	40
3.3	Analyse en deelconclusies	41

4. Sturing en controle door de raad 43

4.1	Informatievoorziening aan de Drechtraad	43
4.2	Informatievoorziening aan de Dordtse raad	44
4.3	Informatiebehoefte van de Dordtse raad	45
4.4	Analyse en deelconclusies	47

Bijlagen 49

A.	Beleidskaders rijksoverheid	49
B.	Indicatoren zoals opgenomen in de Programmabegroting 2015	54
C.	Indicatoren volgens het BRTA Jeugdhulp	55
D.	Indicatoren volgens het Beleidsplan Wmo	57
E.	Geïnterviewde personen	58
F.	Bestudeerde documentatie	59

DEEL I

Conclusies en aanbevelingen, reactie college en nawoord rekenkamercommissie

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De decentralisaties hebben tot doel (gehad) om gemeenten ondersteuning en begeleiding op maat te laten verzorgen voor de jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. De raad van Dordrecht, eindverantwoordelijk voor de sturing en controle op een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van het nieuwe sociale beleid, heeft op dit moment echter te weinig beeld van de mate waarin en de kwaliteit waarmee de gemeente Dordrecht deze nieuwe zorgtaken nu heeft ingevuld. Ook kan de raad niet beoordelen of er eventueel een financieel risico wordt gelopen. De informatievoorziening over de voortgang binnen het sociale domein wordt door het ambtelijk apparaat doordacht opgepakt, maar de informatievoorziening aan de Dordtse raad over de specifieke Dordtse situatie krijgt vanuit het college niet voldoende aandacht. Daarbij maakt de organisatorische gelaagdheid met de serviceorganisaties en de strikte wijze waarop deze gelaagdheid in Dordrecht wordt toegepast, de informatievoorziening complex en ontoereikend voor de Dordtse raadsleden. Door het gelaagde systeem wordt informatie slechts deels, alleen indirect of relatief laat aan de raad aangeleverd. De raad(sleden) kan (kunnen) hierdoor nauwelijks grip houden op de voortgang binnen het sociale domein. Bovendien is de bruikbaarheid van de gegevens nog onvoldoende om betrouwbare informatie ten behoeve van de raad te kunnen genereren.

Een goede informatievoorziening over de voortgang binnen het sociale domein is voor de raad van groot belang om zijn verantwoordelijkheden waar te kunnen maken. De gemeenteraad moet regelmatig geïnformeerd worden over de ontwikkelingen in en de resultaten van het beleid. Op die manier kan de raad controle uitoefenen op de prestaties van het college van B&W en waar nodig (bij)sturen. Er worden hiertoe in Dordrecht diverse 'kritieke prestatie-indicatoren' ontwikkeld, er is een Monitoringsplan 3D op Drechtstedenniveau opgesteld en er is een P&C-cyclus waarin met enige regelmaat bestuurs- en managementrapportages verschijnen. Wij stellen vast dat er met het Monitoringsplan 3D een doordachte aanpak voor de informatievoorziening over het sociale domein beschikbaar is, met aandacht voor zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten. De opstellers spreken in dat verband over 'tellen én vertellen'. Verder willen de opstellers van het Monitoringsplan de ontwikkelingen in de drie onderdelen van het sociale domein (jeugdzorg, Wmo,

participatie) in samenhang in beeld brengen. Op basis van onze eerste indrukken worden daarvoor tevens adequate ICT-systemen gebruikt bij de verschillende uitvoeringsorganisaties van de gemeente Dordrecht (en/of de Drechtsteden en/of de regio Zuid-Holland Zuid).

Er is in de huidige informatievoorziening echter een aantal forse complicaties aan te wijzen. Zo vinden de planvorming voor de monitoring van het sociale domein en de uitwerking (in indicatoren) grotendeels op regionaal niveau plaats. Daardoor is (zijn) de (individuele) raad(sleden) van Dordrecht nauwelijks op de hoogte van de voornemens. Zo is tijdens het onderzoek gebleken dat de verschillende initiatieven die met betrekking tot de informatievoorziening in regionaal verband zijn genomen – waarvan het Monitoringsplan 3D het meest duidelijke voorbeeld is – niet tot nauwelijks bekend zijn bij de raadsleden van Dordrecht. De gelaagdheid van de beleidsvorming en -uitvoering en bijbehorende informatievoorziening maakt het voor de raadsleden van Dordrecht complex om grip te houden op de voortgang (van de doelstellingen) binnen het sociale domein. Ook kan de raad onvoldoende beoordelen of er eventueel een financieel risico wordt gelopen. Door het gelaagde systeem wordt informatie slechts deels, alleen indirect of relatief laat aan de raad aangeleverd. Verder valt op dat er tot op heden nog geen concrete voortgangsinformatie in termen van uitputting, aantallen cliënten et cetera opgeleverd is aan de raad. Nog niet alle gegevens in de primaire registraties zijn reeds voldoende bruikbaar om indicatoren of informatieve rapportages te genereren. Daardoor is de raad van Dordrecht momenteel verstoken van adequate en actuele sturings- en controle-informatie.

Deelconclusies

Meer specifiek per deelvraag van dit onderzoek, gelden de volgende deelconclusies:

- 1. De doelstellingen voor het sociale domein zijn beschreven, maar de indicatoren zijn nog nauwelijks of (vrijwel) alleen op regionaal niveau uitgewerkt. De gemeente Dordrecht is slechts voor een beperkt deel van het sociale domein volledig zelf verantwoordelijk.**

Met behulp van het Collegeprogramma, de door de raad vastgestelde programmabegroting(en) en de diverse (soms regionale) beleidsnota's heeft de gemeente zijn ambities en doelstellingen vastgelegd. In deze documenten wordt vrijwel steeds ook een eerste aanzet gedaan tot het benoemen van de indicatoren op basis waarvan de gemeente de voortgang van zijn doelstellingen kan monitoren. Ook wordt beschreven dat

deze indicatoren in de loop van 2015 verder ingevuld zullen worden. Een aandachtspunt hierbij is dat doelstellingen en in het bijzonder de prestatie-indicatoren grotendeels niet door de gemeente Dordrecht zelf, maar door de GR Drechtsteden, de GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid en hun bijbehorende uitvoeringsorganisaties worden geïnitieerd. Daarmee heeft de gemeente Dordrecht, en in het bijzonder de raad, slechts deels invloed op de precieze formulering van de indicatoren voor het kunnen monitoren van de doelstellingen voor het sociale domein.

In het bijzonder valt op dat ook vanuit de sociale wijkteams, een voorziening waarvoor de gemeente Dordrecht zelf verantwoordelijkheid draagt, nog niet de gewenste heldere kwartaalrapportages opgeleverd kunnen worden. Voor de participatieplekken, tevens een verantwoordelijkheid van Dordrecht zelf, geldt dat deze taak wordt uitgevoerd door MEE Drechtsteden. Hiermee zijn richtgetallen afgesproken en wordt de voortgang aan de portefeuillehouder gerapporteerd. Voor beide taken geldt dat de ambtelijke organisatie van Dordrecht echter nog niet concreet voor ogen heeft hoe zij deze gegevens wil gebruiken of dusdanig presenteren dat er sprake is van relevante stuurinformatie voor de gemeenteraad van Dordrecht.

2. De informatievoorziening is gelaagd en daarmee complex. Bovendien zijn nog niet alle gegevens voorhanden.

De informatievoorziening over de voortgang binnen het sociale domein kent voor de gemeente Dordrecht een gelaagdheid. De informatie wordt vanuit de uitvoeringsorganisaties binnen de GR Drechtsteden en de GR Dienst Gezondheid & Jeugd en vervolgens via het Drechtstedenbestuur, de Drechtstraad en de portefeuillehouders gedeeld met de raad van Dordrecht. Deze gelaagdheid kent vanuit het perspectief van in het bijzonder de raad van Dordrecht verschillende complicaties. Om de raad meer in positie te brengen om daadwerkelijk de voortgang binnen het sociale domein te kunnen monitoren, heeft het portefeuillehouder overleg Sociaal van de Drechtsteden opdracht gegeven een Monitoringsplan 3D te ontwikkelen. Het plan moet de raden van de Drechtstedengemeenten concreet inzicht geven in het al dan niet behalen van de doelstellingen op het gebied van zorg, jeugd en participatie. Het was ten tijde van het onderzoek (tweede kwartaal 2015) echter nog de vraag of het Monitoringsplan 3D wordt uitgevoerd en in hoeverre de gegevens die nodig zijn voor het kunnen bepalen van de

indicatoren, daadwerkelijk gegenereerd kunnen worden. De verwachting is dat de Sociale Dienst Drechtsteden wel een groot deel van de gevraagde informatie kan opleveren. Bij de Serviceorganisatie Jeugd is de verwachting dat deze organisatie de gevraagde informatie pas later dit jaar volledig en juist kan aanleveren.

De onderzochte uitvoeringsorganisaties, als onderdeel van de Gemeenschappelijke Regelingen waarin de gemeente Dordrecht participeert, hebben standaardapplicaties in gebruik ter ondersteuning van hun werkprocessen. Op basis van dit onderzoek is niet gebleken dat de applicaties niet aan de wettelijke vereisten voldoen of op een andere manier onvoldoende de uitvoering van taken ondersteunen. Een zorgpunt is nog wel de bruikbaarheid van de gegevens. Dit komt met name omdat de gegevens die vanuit landelijke organisaties tijdens de transitie zijn overgedragen, op dit moment nog niet compleet zijn. De vraag of de applicaties dus ook daadwerkelijk de gewenste monitoringgegevens opleveren, kan op dit moment niet afdoende worden beantwoord. De ervaring die hiermee is opgedaan is nog te beperkt.

3. De raad heeft behoefte aan informatie over de voortgang binnen het sociale domein voor specifiek de gemeente Dordrecht.

De voortgang binnen het sociale domein wordt via de reguliere P&C-cyclus op hoofdlijnen beschreven. Buiten de informatievoorziening vanuit deze formele cyclus om, stelt de raad in haar raads- en commissievergaderingen ook regelmatig vragen over bijvoorbeeld het aantal cliënten en de voortgang van de uitgaven binnen het sociale domein. Het merendeel van de informatie wordt echter op het niveau van de Drechtsteden gegenereerd en besproken. Bij vragen van raadsleden worden zij door de portefeuillehouder(s) doorverwezen naar het niveau van de Drechtsteden of Zuid-Holland Zuid. Op dat niveau wordt het beleid ontwikkeld en/of uitgevoerd en op dat niveau is of komt de informatie beschikbaar. Hoe begrijpelijk dit ook is, dit 'doorverwijzen' door de portefeuillehouders maakt de informatievoorziening ten behoeve van de raad van Dordrecht complex. De informatie wordt slechts deels, alleen indirect of relatief laat aan de raad aangeleverd. Dit maakt dat het de Dordtse raad voor hun gevoel ontbreekt aan voldoende sturings- en monitoringsmogelijkheden. Zij hebben behoefte aan concretere voortgangsinformatie op het niveau van de gemeente Dordrecht zelf. Alleen dan kan de raad echt grip krijgen op de ontwikkelingen binnen het sociale domein en verantwoordelijkheid nemen voor (het al dan

niet realiseren van) de doelstellingen op het gebied van zorg, welzijn en participatie. En alleen dan kan de raad beoordelen of er eventueel een financieel risico wordt gelopen.

De raadsleden van Dordrecht signaleren ook dat er wel plannen voor monitoring en rapportage bestaan, maar dat deze in de praktijk nog niet tot uitvoering zijn gebracht. De raadsleden hebben verschillende concrete wensen voor wat zij willen weten over het sociale domein. Zo willen de raadsleden bijvoorbeeld weten hoeveel cliënten de uitvoeringsorganisaties bedienen en binnen welke categorie van zorg zij te categoriseren zijn. Een ander voorbeeld is dat de raadsleden willen weten in hoeverre de financiering van de zorg binnen één van de drie domeinen in de pas loopt met de begrotingen en budgetten die vanuit het rijk zijn overgeheveld. De raadsleden ervaren dat zij in feite (inmiddels) al meer dan een half jaar verstoken zijn van een adequate en actuele sturings- en controle informatie. Daardoor kunnen zij hun verantwoordelijkheden momenteel niet (goed) waar maken, zo menen zij. Weliswaar bestaat er begrip voor het feit dat dergelijke informatie niet direct op 1 januari 2015 beschikbaar kan zijn, ondertussen vinden zij het toch (te) lang duren.

Op diverse manieren wordt wel geprobeerd om de raad meer in positie te brengen. Dit gebeurt deels door initiatieven vanuit de raad zelf, zoals focusgroepen met zorgprofessionals. Ook zijn er initiatieven vanuit de Drechtsteden, zoals het Monitoringsplan 3D. De Dordtse raad ervaart het Monitoringsplan 3D echter nu nog veelal als een plan voor het kunnen monitoren van het sociaal beleid binnen de Drechtsteden en niet voor specifiek de situatie in Dordrecht.

Aanbevelingen

Wij doen de volgende aanbevelingen:

- 1. College van B&W van Dordrecht: geef de raad zo snel mogelijk concreet inzicht in de voortgang van (de doelstellingen voor) het sociale domein van Dordrecht.** De portefeuillehouder(s) moet(en) de gevraagde informatie geven of er anders voor zorgen dat de raad de informatie op het niveau van Dordrecht krijgt. De raad van Dordrecht heeft er recht op geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen in zijn stad. Het wordt inmiddels hoog tijd om van het stadium van planvorming naar daadwerkelijke monitoring te gaan. De raad mag niet langer verstoken blijven van de stuurinformatie die zij nodig heeft om grip te houden op het sociale domein en het gevoerde bestuur te kunnen controleren. Als het op korte termijn niet mogelijk is om de raad volledig te informeren, dan zal een plan van aanpak met planning de raadsleden inzicht moeten geven in de problematiek en de termijn waarbinnen de informatie wel beschikbaar komt.
- 2. Raad: neem de verantwoordelijkheid voor (het creëren van de juiste randvoorwaarden voor) een effectieve sturing op de voortgang binnen het sociale domein.** De raad zou niet zonder meer mogen accepteren dat de informatievoorziening gelaagd is georganiseerd en dat de informatie alleen op regionaal niveau beschikbaar komt. Het is aan de raad om in afstemming met het college van B&W de informatievoorziening dusdanig in te richten dat de raad direct via zijn eigen portefeuillehouders de specifieke informatie over Dordrecht krijgt. De raad moet zijn rol pakken en zich niet te gemakkelijk laten doorverwijzen naar de Drechtraad of Zuid-Holland Zuid. Het is de taak van de raad om de benodigde informatie boven tafel te krijgen.

Er zijn op het moment van schrijven al diverse gegevens over het sociale domein beschikbaar, maar het is aan de raad om met gerichte vragen aan te geven welke informatie zij nodig heeft om grip te houden op de voortgang binnen het sociale domein van Dordrecht. De raad van Dordrecht kan zijn behoeften verwoorden aan de hand van het Monitoringsplan 3D. Ook moet de raad vragen naar de bruikbaarheid van de gegevens die hier aan ten grondslag liggen.

Hierbij doen wij tevens de suggestie om de raad en de betrokken portefeuillehouder(s) met enige regelmaat in een informele setting met elkaar van gedachten te laten wisselen over

de specifieke wensen voor de informatie over de voortgang binnen het sociale domein. Dat vergroot het begrip in elkaars behoeften en de (on)mogelijkheden.

Bestuurlijke reactie

Retouradres: Postbus 8 3300 AA DORDRECHT

Aan
de voorzitter Rekenkamercommissie
de heer J.S. Kerseboom
Postbus 8
3300 AA DORDRECHT

Datum 24 november 2015
Uw kenmerk RKC 2015
Ons kenmerk SBC/1524801
Betreft Rapport 'Sturing en controle in het Sociaal Domein'

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT
T 14078
F (078) 770 8080
www.dordrecht.nl

Contactpersoon
J.W.H. Smits
T (078) 770 4183
E jwh.smits@dordrecht.nl

Geachte heer Kerseboom,

Onderstaand reageren wij op het rapport 'Sturing en controle in het Sociaal Domein van Dordrecht'. Hierin zijn de resultaten weergegeven van het onderzoek van de rekenkamercommissie naar de informatievoorziening in het Sociaal Domein in de gemeente Dordrecht ten behoeve van de kader stellende en controlerende rol van de raad.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het rapport en hierin opgenomen conclusies en aanbevelingen en willen graag het volgende daarbij opmerken.

Algemeen

Er moet onderscheid worden gemaakt tussen de informatievoorziening over het domein Jeugdhulp enerzijds en de informatievoorziening over de domeinen Participatiewet en Wmo anderzijds.

Door middel van maandrapporthages wordt op een transparante en overzichtelijke wijze door de Serviceorganisatie Jeugd zo goed mogelijk de benodigde informatie verstrekt. De wethouder informeert op basis daarvan de Dordtse raad regelmatig. Ten aanzien van de Participatiewet en de Wmo heeft de Drechtraad bevoegdheden overgenomen van de lokale raden. Ons college heeft ervoor gekozen vooral via de verantwoordingslijn naar de Drechtraad de informatievoorziening inhoud te geven.

De conclusies

M.b.t. de algemene conclusie:

De rekenkamer hanteert het uitgangspunt dat de Dordtse gemeenteraad regelmatig geïnformeerd moet worden over de ontwikkelingen in en de resultaten van het beleid. Zodat de raad controle kan uitoefenen op de prestaties van het college van B&W en waar nodig kan (bij)sturen.

Uit het rapport maken we op dat de rekenkamer ervan uit gaat dat de informatievoorziening aan de raad hoofdzakelijk zou moeten berusten op een in het algemeen volledig betrouwbaar allesomvattend meetsysteem. Zodat raadsleden controle hebben over de ontwikkelingen.

Ook wekt het rapport de indruk dat de eerste focus in deze nog zeer korte periode na de overdracht van de taken, een fase waarin overdracht van de

Datum 24 november 2015
Ons kenmerk SBC/1524801

informatievoorziening vanuit het rijk en de provincie te wensen over laat, op het vervolmaken van dat systeem en de daarvoor benodigde informatievoorziening gericht zou moeten zijn.

Het risico daarvan is dat beheersing en controle dominant wordt, terwijl de nadruk in deze eerste fase zou moeten liggen op transformatie. Ook gegeven het feit dat het vrijwel onmogelijk is om binnen 3 jaar op een dergelijke manier compleetheid aan informatie te leveren.

Dat wil niet zeggen dat wij dat niet nastreven, maar een fasering daarin is nu eenmaal noodzakelijk. Dit mede op basis van de lessen van de vorige Wmo transitie, waarbij volledige en complete informatievoorziening ook meerdere jaren vergde en het zeker vijf jaar heeft geduurd voordat sprake kon zijn van volledige controle.

We geven de raad in overweging om meer uit te gaan van het paradigma dat door de raad is besproken op de thema-avond met hoogleraar Dr. A.J. Kruiter. Dit gaat meer uit van het gegeven dat er een fase is aangebroken van verdiepen, boetsen en aanpassen en bijsturen op basis van ervaringen en situationeel waarnemen. In deze fase van transitie zou niet tellen, maar vertellen en situationeel verdiepen dominant moeten zijn. Op basis hiervan zou een beeld kunnen ontstaan over de belangrijkste focus en bijsturing die nodig is om transformatie te doen slagen. Dit beeld is waarschijnlijk waardevoller en rijker dan de "koude" informatievoorziening.

M.b.t. de deelconclusies in het algemeen:

De deelconclusies zijn uitsluitend negatief verwoord. Het is jammer dat er geen positieve conclusies geformuleerd worden zoals de volgende conclusie die we ook uit het onderzoek kunnen trekken: *"Op basis van dit onderzoek is niet gebleken dat de applicaties niet aan de wettelijke vereisten voldoen of op een andere manier onvoldoende de uitvoering van taken ondersteunen."*

En een meer waarderende conclusie over de compleetheid en resultaatgerichtheid van veel doelstellingen is ook op zijn plaats. Als college vinden we namelijk dat we daarin als stad en regio een degelijk en compleet bouwwerk hebben staan. We erkennen dat het in de steigers staat. Ook erkennen we dat het nog tijd vraagt om dit te vervolmaken. Maar juist het eerdere rekenkamer onderzoek heeft laten zien dat de raad volledig is betrokken bij het tot stand komen van deze doelstellingen. Wij vinden het ook een verdienste van de raad dat zij in de voorbereidingen op de decentralisaties hierbij goed betrokken is geweest.

M.b.t. deelconclusie 1:

Wij zijn het niet helemaal eens met deze conclusie. De Dordtse raad heeft in onze opvatting in de diverse kader stellende nota's wel degelijk doelstellingen geformuleerd. Het eerdere rekenkameronderzoek is daar juist waarderend in geweest. Vervolgens is een keuze gemaakt om de verdere invulling daarvan over te dragen, maar ook om op een later moment te evalueren. Daarnaast is het de vraag of de raad zelf indicatoren wil vaststellen of dat men de opdracht aan het college geeft om bij de door haar geformuleerde doelstellingen indicatoren te vinden.

Datum 24 november 2015
Ons kenmerk SBC/1524801

De aanbevelingen

We willen voorkomen dat er een dubbele informatiestroom op gang komt op de taken die op het niveau van de regio belegd zijn. De voortgang over uitputting en realisering op de gedecentraliseerde taken vindt namelijk via de reguliere P&C-cyclus plaats. Juist de monitoren die ontwikkeld zijn voor de verschillende decentralisaties en de samenhang bieden een antwoord op de informatievraag die de raad stelt.

Wij zullen in de lijn met aanbeveling 1 (de aanbeveling aan het college) de raad laten weten wanneer deze informatie beschikbaar is en hoe deze informatie verder zal ontwikkelen.

Hoogachtend,

Het college van Burgemeester en Wethouders
de secretaris de burgemeester

M.M. van der Kraan

A.A.M. Brok

Nawoord rekenkamercommissie

In de reactie van het college herkennen we een van de mechanismen die wij hebben proberen te beschrijven in ons rapport. Het college verwijst naar de taakverdeling die in Drechtstedenverband en met de Serviceorganisatie Jeugd is afgesproken, alsof hiermee een natuurwet wordt beschreven waaraan de informatiebehoefte van de raad niet kan ontsnappen.

Uit ons onderzoek blijkt dat één van de bezwaren die de raad heeft ten aanzien van de informatievoorziening is dat raadsleden niet bij de verantwoordelijk portefeuillehouder terecht kunnen omdat deze zich verschuilt achter de Drechtraad. We vinden het jammer dat het college op dit punt geen toenadering tot de raad doet.

Wij maken daarnaast bezwaar tegen de stromanredenering van het college waarin ons rapport wordt teruggebracht tot een roep om 'meer cijfers' en het college vervolgens stelt dat dit mogelijk in deze fase ten koste zou gaan van een goede transformatie in het sociaal domein. We zijn het met het college eens dat 'het verhaal vertellen' minstens zo belangrijk is als het tellen, en de 'koude cijfers'. We stellen in ons rapport echter ook vast dat het college met het 'Monitoringsplan 3D' een uitstekend instrument in handen heeft dat uitermate geschikt is om zowel te 'vertellen' als te 'tellen'. We bevelen het college aan om dit monitoringsplan daadwerkelijk te gaan gebruiken. Om te vertellen, maar ook om te tellen.

Het college onderschrijft aanbeveling 1 waarin aanbevolen wordt om de raad zo spoedig mogelijk concreet inzicht te geven in de voortgang van (de doelstellingen voor) het sociaal domein van Dordrecht. We zijn blij met deze toezegging. Wij geven de raad mee concrete afspraken te maken met het college over wanneer deze gegevens aangeleverd worden.

In zijn algemeenheid wensen we dat college en raad met elkaar in gesprek raken en blijven over hoe het gaat met de inwoners van Dordrecht die te maken hebben met jeugdzorg, met zaken rondom werk en inkomen en/of met langdurige zorg aan huis.

DEEL II

Onderzoeksbevindingen

1. Inleiding

1.1 Context en aanleiding

Alle Nederlandse gemeenten voeren sinds 1 januari 2015 de van het rijk en provincie afkomstige taken op het gebied van jeugdzorg, werk en inkomen en maatschappelijke zorg en ondersteuning uit. Deze taken zijn complex, omvangrijk en daarmee ingrijpend. Gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor nieuwe doelgroepen. Daarvoor zijn middelen (met korting op het budget) door het rijk overgeheveld. Gemeenten voeren de regie en moeten ervoor zorgen dat 'vraag' (vanuit burgers) en 'aanbod' (door zorgverleners en werkgevers) op elkaar afgestemd worden. Ook de gemeente Dordrecht staat midden in deze uitdaging.

De gemeenteraad is eindverantwoordelijk voor de sturing en controle op een zo efficiënt en effectief mogelijke uitvoering van het nieuwe sociale beleid. Om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de gemeenteraad regelmatig geïnformeerd worden over de ontwikkelingen in en de resultaten van het beleid. Op die manier kan de raad controle uitoefenen op de prestaties van het college van B&W en waar nodig (bij)sturen. De hiervoor benodigde informatievoorziening vormt echter een grote uitdaging, vooral gezien de complexiteit en omvang van het sociaal beleid. Om de raad van Dordrecht in een positie te brengen waarin zij voldoende grip houdt op het relevante beleid, heeft de rekenkamercommissie het initiatief genomen om onderzoek te doen naar de inrichting van de informatievoorziening aan de raad over het sociale domein in de gemeente Dordrecht.

Al eerder heeft de rekenkamercommissie van de gemeente Dordrecht initiatieven genomen om de raad te ondersteunen bij zijn sturende en controlerende verantwoordelijkheden in het sociale domein. Na de zomer van 2014 heeft de rekenkamercommissie een factsheet gepubliceerd waarin de voorbereidingen op de decentralisaties inzichtelijk zijn gemaakt. Dat betrof zowel inhoudelijke als procesmatige voorbereidingen. Daarna heeft de rekenkamercommissie een brief aan de raad opgesteld, waarin is geadviseerd over de inrichting van de controle. Aangegeven is dat er behoefte is aan het onderscheiden en vaststellen van prestatie-indicatoren. Tevens is geadviseerd om tot een visie te komen met betrekking tot het toezicht op de uitvoering. In de brief zijn tot slot enkele specifieke aandachtspunten met betrekking tot de participatiewet, de zorg en de jeugdzorg benoemd.

De rekenkamercommissie is nu overgegaan tot een derde stap in de ondersteuning van de raad. Deze stap sluit aan bij de constatering dat er behoefte is aan prestatie-indicatoren en aanvullende afspraken op basis waarvan de raad periodiek geïnformeerd zal worden over de ontwikkelingen in het sociale domein. De rekenkamercommissie wil inventariseren wat de stand van zaken is in de ontwikkeling van de relevante indicatoren en van de bijbehorende informatiesystemen om de raad te informeren. De rekenkamercommissie heeft onderzoeksbureau PBLQ Zenc gevraagd dit onderzoek voor Dordrecht uit te voeren. Dit rapport geeft de belangrijkste resultaten met bijbehorende conclusies en aanbevelingen weer.

1.2 Doel- en vraagstelling

Concreet is voor dit onderzoek de volgende probleemstelling geformuleerd:

"Beschikt de gemeenteraad van Dordrecht over kritieke prestatie-indicatoren op het niveau van de drie decentralisaties in het publieke domein en worden gegevens en indicatoren geregistreerd in een systeem dat robuust en toekomstbestendig is?"

Van deze centrale vraag zijn enkele aanvullende vragen afgeleid. Deze luiden als volgt:

1. In hoeverre heeft de raad bepaald welke informatie hij nodig heeft om zijn kaderstellende en controlerende rol op het terrein van de drie decentralisaties goed te kunnen invullen?
2. Kan de raad beschikken over doelen, indicatoren, resultaten en succesfactoren zodat hij zijn controlerende rol kan vervullen en eventueel bijsturend kan optreden?
3. In welke mate beschikt het systeem waarin de indicatoren gemeten en geregistreerd (zullen) worden over een zekere robuustheid en betrouwbaarheid om langjarige indicatoren te kunnen registreren?

Uit de probleemstelling en aanvullende vragen wordt duidelijk dat het onderzoek zich concentreert op de vraag of er een ordentelijk en robuust systeem van afspraken en indicatoren is ingericht ten behoeve van de raad. De rekenkamercommissie heeft daarbij niet de ambitie om een uitputtende lijst van indicatoren ten behoeve van de raad op te stellen, in detail te beschrijven en wellicht zelfs operationeel te maken. De rekenkamercommissie is vooral geïnteresseerd in de vraag of de raad momenteel (dan wel binnenkort) een beroep kan doen op informatie uit adequate en relevante

indicatoren. Uiteindelijk gaat het om de vraag of de raad adequaat is toegerust om de uitvoering door het college van B&W voldoende te begrijpen en te controleren. Tevens is geanalyseerd of de raad zelf gericht en concreet kan aangeven op welke wijze en met welke regelmaat zij geïnformeerd wil worden over de beleidsontwikkelingen en resultaten bij de jeugdzorg, Wmo en participatie. Vanuit die optiek is nadrukkelijk ook aansluiting gezocht bij reeds binnen de gemeentelijke organisatie bestaande initiatieven.

1.3 Wijze van onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd als een combinatie van documentanalyse, interviews met de ambtelijke organisatie en klankbordbijeenkomsten met een vertegenwoordiging van de raad. De raad zelf heeft dus onderdeel uitgemaakt van het onderzoek, omdat immers het perspectief van de raad centraal is gesteld. De volgende activiteiten zijn uitgevoerd:

Stap 1: Oriëntatie op geformuleerde kaders en uitgangspunten

Er is om te beginnen geïnventariseerd in welke documenten de raad de kaders en uitgangspunten met betrekking tot het gedecentraliseerde beleid in het sociale domein heeft vastgesteld. Vervolgens zijn deze geanalyseerd. Dit heeft geresulteerd in een eerste beeld van de gestelde kaders en doelen, evenals de benodigde indicatoren om de voortgang van deze doelstellingen te kunnen bepalen. In de bijlagen is een overzicht opgenomen van de bestudeerde documenten.

Stap 2: Nadere verkenning van informatie en informatievoorziening

Vervolgens is bekeken welke bestaande initiatieven er zijn met betrekking tot de informatievoorziening in het sociale domein in Dordrecht. Om hier een overzicht van te verkrijgen zijn gesprekken gevoerd in de ambtelijke organisatie, zowel die van de gemeente zelf als op het niveau van de Drechtsteden (met betrekking tot het domein Wmo en Participatie) en de regio Zuid-Holland Zuid (met betrekking tot het domein Jeugd). Ook is er gesproken met de griffie van Dordrecht en de griffie van de Drechtraad. In de bijlagen is een overzicht opgenomen van alle personen met wie een gesprek heeft plaatsvonden.

In de gesprekken is vanzelfsprekend de aandacht uitgegaan naar de initiatieven voor het verkrijgen en delen van relevante informatie over het sociale domein. In het bijzonder is hierbij gekeken naar het perspectief van de raad. Deze stap heeft inzicht gegeven in de bestaande initiatieven en gemaakte keuzes van de gemeentelijke organisatie in de operationalisering van het beleid, de te hanteren indicatoren, de te gebruiken databronnen, de frequentie van gegevensverzameling, de analyse en de wijze en frequentie van rapporteren.

Stap 3: Eerste bijeenkomst met (een vertegenwoordiging van) de raad

In een volgende stap heeft een bijeenkomst met een klankbordgroep uit de raad plaatsgevonden. In de bijeenkomst heeft de vraag centraal gestaan welke informatiebehoefte de raad heeft gezien de vastgestelde kaders en doelstellingen voor het sociale domein. Hieruit zijn eerste richtinggevendende uitspraken afgeleid voor de (eventueel benodigde) aanscherping van de informatievoorziening en –uitwisseling aan en met de raad.

Stap 4: Tweede bijeenkomst met (een vertegenwoordiging van) de raad

In deze sessie zijn de uitkomsten van de eerste bijeenkomst met de klankbordgroep verder uitgediept. In deze bijeenkomst is met name gesproken over de vraag hoe het proces van informatievoorziening verbeterd kan worden en welke rol de raad daarin kan of wil pakken.

Stap 5: Rapportage

Alle opgedane inzichten zijn verwerkt in deze rapportage. Een Nota van Bevindingen is ter verificatie teruggelegd bij de ambtelijke organisatie. Op basis van de ontvangen reacties is ook een Bestuurlijke Nota met conclusies en aanbevelingen opgesteld.

1.4 Leeswijzer

De indeling van het rapport is als volgt. Een korte samenvatting van de beleidsinhoudelijke kaders en doelstellingen voor het sociale domein binnen Dordrecht is opgenomen in hoofdstuk 2. Daarbij komt onder meer de verdeling in taken en verantwoordelijkheden tussen de gemeente enerzijds en de samenwerking binnen de Drechtsteden en de regio Zuid-Holland Zuid anderzijds aan de orde. Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de inrichting van de informatievoorziening op de drie onderdelen van het sociale domein. Tevens wordt ingegaan op de inrichting van de informatiesystemen zelf. In hoofdstuk 4 wordt de sturing door de raad en tevens de informatiebehoefte van de raad verkend.

2. Beleidskaders en doelstellingen sociale domein

2.1 Uitgangspunten rijksoverheid

Het beleid van de gemeente Dordrecht wordt ingekaderd door de uitgangspunten en ambities die de rijksoverheid heeft geformuleerd rond het voornemen om tot de decentralisatie van de zorg, de jeugdzorg en werk en inkomen over te gaan. De grondslagen en concrete aanzet daartoe zijn in het Regeerakkoord 2012¹ beschreven. Deze decentralisaties moeten eraan bijdragen dat de eigen kracht en het sociale netwerk eerst worden aangesproken, voordat een beroep wordt gedaan op publiek gefinancierde voorzieningen. Het accent ligt op participatie in de samenleving. Voorkomen moet worden dat hulpverleners langs elkaar heen werken: *één gezin, één plan, één regisseur* is het uitgangspunt bij de decentralisaties in het sociale domein. Dit uitgangspunt is één van de piketpaaltjes die de rijksoverheid heeft geslagen om het speelveld af te bakenen waarin de gemeenten vervolgens zélf de ruimte krijgen om vorm en inhoud te geven aan het beleid.

In de uitwerking zijn meer kaders aan de gemeenten meegegeven. Kennisname daarvan is relevant om de uitwerking van het beleid in Dordrecht, eerst in regelgeving en verordeningen en vervolgens in de dagelijkse uitvoering in de praktijk, te begrijpen en te beoordelen. Een meer uitgebreide beschrijving van de landelijke uitgangspunten, die de ruimte voor de gemeente Dordrecht bepalen, is in de bijlagen opgenomen.

Kort samengevat wil het kabinet met de stelselherziening beter aansluiten bij de ontwikkelingen en eisen van deze tijd. In de kern gaat het dan om de volgende vier uitgangspunten:

1. Wat kun je wel? Uitgegaan wordt van wat mensen (nog) wel kunnen in plaats van wat zij niet kunnen. Kwaliteit van leven (welbevinden) en meedoen in de maatschappij staat voorop.
2. Heb je een sociaal netwerk? Als ondersteuning nodig is, wordt allereerst gekeken naar het eigen, sociale netwerk en de financiële mogelijkheden van betrokkenen en wordt de hulp dichtbij georganiseerd.
3. Welke professionele hulp heb je nodig? Voor wie – ook met steun van de omgeving – niet

---

¹ Bruggen slaan, Regeerakkoord VVD – PvdA, 29 oktober 2012.

(meer) zelfredzaam kan zijn, is er altijd (op participatie gerichte) ondersteuning en/of passende zorg.

4. Heb je intramurale zorg of een plek voor beschermd wonen nodig? De meest kwetsbare mensen krijgen recht op passende zorg in een beschermde, intramurale omgeving in een nieuwe kern-AWBZ.

De opgave die het kabinet aan gemeenten heeft gegeven, is om de gemeentelijke stelsels zó in te richten dat deze aansluiten bij dit nieuwe perspectief op zorg en welzijn.

2.2 Dordtse uitgangspunten en invulling

De landelijke doelstellingen bieden het vertrekpunt voor het beleid van de gemeente Dordrecht. Door ambtelijk medewerkers van de gemeente is in de interviews voor dit onderzoek geregeld aangegeven dat Dordrecht in verschillende opzichten al anticipeerde op de door het rijk gewenste ontwikkelingen. De implicatie hiervan is dat het landelijk beleid geen trendbreuk veroorzaakte met de eigen voornemens, ontwikkelingen en ambities van Dordrecht. Onder meer zijn de landelijke doelstellingen door de gemeente vertaald in een aantal beleidsnota's en kaderdocumenten. Hieronder geven wij een samenvatting van de kaders, algemeen en per beleidsterrein, die gelden voor de gemeente Dordrecht. Voor de duiding van al deze kaders zullen we daaraan voorafgaand een korte beschrijving geven van de wijze waarop het sociale domein binnen Dordrecht is georganiseerd.

2.2.1 Organisatie van het sociale domein

Samenwerking is een sleutelbegrip voor de wijze waarop Dordrecht veel uitvoerende taken, waaronder het sociale domein, heeft georganiseerd. Dordrecht kent een lange traditie van gemeentelijke samenwerking. Verordeningen en beleid op het gebied van werk, zorg en inkomen worden sinds 1 januari 2007 door respectievelijk de Drechtraad en het Drechtstedenbestuur vastgesteld. De Sociale Dienst Drechtsteden adviseert het bestuur en voert het beleid uit als onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden. Het is belangrijk te realiseren dat de zes Drechtstedengemeenten per 2007 bevoegdheden hebben gedelegeerd en taken, mensen en middelen aan de GR Drechtsteden hebben overgedragen. De GR Drechtsteden heeft een eigen Drechtraad, die zelfstandig kan besluiten over raadsvoorstellen op het gebied van Wmo-maatwerkvoorzieningen en werk en inkomen.

De ambitie van de Drechtsteden ten aanzien van zorg en (zelf)redzaamheid van de inwoners is: *“De Drechtsteden willen inwoners in staat stellen sociaal en economisch zelfredzaam te zijn. De eigen kracht van de burger en zijn netwerk staan centraal. De nadruk verschuift van het wegnemen van beperkingen die mensen ondervinden, naar wat mensen nog wel kunnen, zowel als het gaat om werk en inkomen als om zorg en ondersteuning.”* De gemeente Dordrecht is centrumgemeente voor ‘Beschermd wonen en opvang’. Hierbij is de gemeente voor twaalf regiogemeenten verantwoordelijk voor onder andere huisvesting van cliënten die uit een kliniek doorstromen naar een lichtere vorm van zorg en voor verwarde of overlastgevende personen die op straat zwerven. De uitvoering van deze taken is belegd bij de GR Drechtsteden, specifiek bij de Sociale Dienst Drechtsteden.

Ook voor het domein Jeugdhulp is sprake van een gemeentelijke samenwerking. In dit geval vindt samenwerking plaats met zeventien gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid. Op het gebied van jeugd zijn taken niet gedelegeerd aan een aparte bestuurslaag, maar is de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd ZHZ, gemandateerd om een aantal taken voor de jeugdhulp uit te voeren. Voor wat betreft de lokale zorgmarkt zijn taken (wel) gedelegeerd aan de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid. Het beleid wordt meervoudig-lokaal vastgesteld.

De gemeente Dordrecht heeft zelf de verantwoordelijkheid voor het beleid en uitvoering ten aanzien van de algemene Wmo-voorzieningen. Het gaat dan om activiteiten gericht op activering, informatie, advies en ondersteuning, algemeen maatschappelijk werk, mantelzorgondersteuning, vrijwilligersondersteuning en sociaal raadsliedenwerk. Ook is de gemeente Dordrecht verantwoordelijk voor het realiseren van het aanbod aan participatieplekken.

Bij de beantwoording van de hoofdvraag van dit onderzoek is het steeds goed om deze verdeling van verantwoordelijkheden in gedachten te houden. In onderstaand overzicht zijn verantwoordelijkheden voor beleid(-vaststelling) en uitvoering samengevat:

	Regionaal/ Lokaal	Beleid	Uitvoering
Uitvoering Participatiewet	GR Drechtsteden	Drechtraad	Sociale Dienst Drechtsteden
Participatieplekken	Gemeente Dordrecht, GR Drechtsteden en Sociale Dienst Drechtsteden	Gemeenteraad Dordrecht voor het aanbod van lokale plekken. GR Drechtsteden voor het beleid	Gemeente Dordrecht en matching unit MEE (aanbod en plaatsing). Sociale Dienst Drechtsteden (opdrachtgever matching unit).
Wmo-maatwerk	GR Drechtsteden	Drechtraad	Sociale Dienst Drechtsteden
Wmo algemeen	Gemeente Dordrecht	Gemeenteraad Dordrecht	Gemeente Dordrecht en diverse zorgorganisaties
Beschermd wonen en opvang	GR Drechtsteden & Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	Gemeente Dordrecht (centrumgemeente en 12 gemeenteraden)	Sociale Dienst Drechtsteden
Jeugdhulp en AMHK	GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Serviceorganisatie Jeugd (en 17 gemeenteraden)	Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid en Stichting Jeugdteams. AMHK: (centrumgemeente) Veilig Thuis ZHZ

Figuur 1 Overzicht van de wijze waarop het sociale domein in Dordrecht is georganiseerd.

2.2.2 Doelstellingen vanuit Collegeprogramma en Programmabegroting

Een belangrijke basis voor het beleid voor het sociale domein wordt gevormd door het Collegeprogramma 2014-2018 en de doelstellingen in de Programmabegroting 2015. Hieronder beschrijven wij de belangrijkste uitgangspunten.

Collegeprogramma 2014-2018

In het Collegeprogramma geeft de coalitie, bestaande uit de fracties Beter Voor Dordt, CDA, ChristenUnie/ SGP en VVD, op hoofdlijnen aan wat de karakteristieken van het beleid voor deze collegeperiode zijn. Ten aanzien van het sociale domein stelt het programma onder meer het volgende voor 'de zorgzame stad':

- *"Jeugdzorg: De raad heeft het beleidsplan Jeugdzorg op hoofdlijnen vastgesteld. De verantwoordelijkheid van de gemeente voor de jeugdzorg wordt door de decentralisatie uitgebreid met de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg, de gesloten jeugdzorg, geestelijke*

- gezondheidszorg voor kinderen en jongeren, zorg voor jeugd met een verstandelijke beperking, GGZ in het kader van het jeugdstrafrecht, jeugdbescherming en jeugdreclassering. De serviceorganisatie Jeugdzorg wordt belegd op ZHZ niveau.*
- *Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo): De gemeente krijgt in de nieuwe Wmo een bredere verantwoordelijkheid voor de (tijdelijke) ondersteuning van inwoners die beperkt kunnen participeren. De gemeente organiseert zorg en welzijn in samenhang en legt als regievoerder dwarsverbanden met andere gemeentelijke taken zoals schuldsanering, jeugdhulp, werk en inkomen, onderwijs en het vrijwilligersbeleid. Eigen kracht en verantwoordelijkheid krijgen hierbij nadrukkelijk aandacht. Maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo komen bij de SDD, overige voorzieningen bij de gemeenten.*
  - *Participatiewet: De Participatiewet bestaat uit de huidige regelingen WSW, Wajong en WWB. Het doel van de wet is om meer mensen aan de slag te krijgen. De gemeente biedt ondersteuning gericht op arbeidsinschakeling en waar nodig inkomensondersteuning. Werkgevers worden ontzorgd bij de inzet van mensen met een beperking. De uitvoering komt te liggen bij Drechtsteden.*
  - *De inrichting van serviceorganisaties op regionaal niveau (ZHZ, Drechtsteden) biedt efficiency-en schaalvoordelen. Afspraken met betrekking tot verantwoording aan, informeren van en (bij)sturing door de service organisaties aan de gemeenteraad zijn van belang. Lokaal voorzien wij in basisvoorzieningen waardoor kwalitatief goede zorg behouden blijft. Wij faciliteren voorzieningen, vrijwilligersinitiatieven en mantelzorgers, die bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen en taken.*
  - *Om de kwaliteit van zorg te kunnen waarborgen, moeten er goede relaties zijn met de gebiedsteams en de eerstelijns zorgvoorzieningen. Heldere kwaliteitscriteria zijn nodig voor deze aanbestedings- -en subsidierelaties.*
  - *Samenwerkingspartners zijn onder andere: Regio Zuid-Holland Zuid en Drechtsteden (Dienst Gezondheid & Jeugd, Sociale Dienst Drechtsteden), UWV, vrijwilligers, mantelzorgers, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, verenigingen, kerken, moskeeën, scholen, cliëntenraden, patiëntenorganisaties, werkgevers, onderwijsinstellingen.”*

Programmabegroting 2015: het programma Jeugd en Onderwijs

Er wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere, preventieve, licht ambulante en zware begeleiding/zorg. De nieuwe Jeugdwet, van kracht per 1 januari 2015, speelt in op de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen: ouders zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de ontwikkeling van hun kind, eventueel met hulp vanuit de sociale opvoedomgeving (bijvoorbeeld

familie en burenen). Daarnaast kan men met een hulpvraag terecht bij de zogenoemde basisvoorzieningen, zoals scholen, sociale wijkteams en huisartsen. Jeugdigen en gezinnen kunnen ook aanspraak maken op preventieve ondersteuning (bijvoorbeeld thuisbegeleiding). Pas als de sociale opvoedomgeving, de basisvoorzieningen en de preventieve ondersteuning geen oplossing kunnen bieden, wordt het gebiedsgerichte jeugdteam ingeschakeld. Het jeugdteam biedt zelf generalistische zorg of raadpleegt in het geval van benodigde zware zorg specialistische zorgaanbieders.

Door als gemeente Dordrecht vooral in te zetten op preventie wordt de noodzaak tot het inzetten van zware zorg beperkt. Samen met de partners wordt getracht een samenhangende zorgstructuur te construeren, waarbij de verbinding wordt gelegd tussen de verschillende gradaties van begeleiding/ zorg en bijbehorende aanbieders. Gebiedsgericht werken en het principe 'één gezin, één plan, één gezicht' zijn voor Dordrecht belangrijke kernbegrippen in dit proces.

In de Programmabegroting 2015 zijn de volgende (hoofd-)doelstellingen geformuleerd:

1. *"Dordtse jeugdigen groeien gezond en veilig op.*
2. *Dordtse jeugdigen krijgen kansen om zich te ontwikkelen en om naar vermogen mee te kunnen doen."*

Programmabegroting 2015: het programma Werk en Inkomen

Het Uitvoeringsprogramma Drechtstedenbestuur 2014-2018 en de begroting van de GR Drechtsteden zijn leidend op het terrein van arbeidsmarkt en werk en inkomen. Het Dordtse begrotingsprogramma Werk en Inkomen richt zich op de transitie aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

De Participatiewet zet in op maximale deelname aan de arbeidsmarkt en de samenleving. Alle mensen met arbeidsvermogen (ook zij die aangewezen waren op begeleid of beschut werken) worden na 1 januari 2015 voor inkomen en begeleiding naar werk verwezen naar de gemeente. Alleen mensen zonder arbeidsvermogen (volledig en duurzaam arbeidsongeschikt) komen in aanmerking voor de Wajong 2015 en krijgen via het UWV een uitkering. De uitvoering van de Participatiewet is belegd bij de GR Drechtsteden. Belangrijke maatregelen zijn de 1-werkgever benadering, de inzet van instrumenten voor mensen zonder werk met arbeidsperspectief (van directe plaatsingen tot leerwerkplekken), inzet op participatie voor mensen zonder reëel arbeidsperspectief (verdienvermogen < 50% Wettelijk Minimum Loon (WML)) en handhaving op

misbruik en tegenprestaties. Met het regionale programma Arbeidsmarktbeleid is een start gemaakt met de realisatie van participatieplekken. Dordrecht is zelf verantwoordelijk voor de realisatie van lokale participatieplekken en -initiatieven.

In de Programmabegroting 2015 zijn de volgende (hoofd-)doelstellingen geformuleerd:

1. *"Vergroten arbeidsparticipatie.*
2. *Vergroten arbeidsaanbod voor de onderkant van de arbeidsmarkt."*

Programmabegroting 2015: het programma Zorg en Ondersteuning

De activiteiten zijn er op gericht om de zelfredzaamheid en participatie van (kwetsbare) burgers te bevorderen. Dordrecht wil dat zorg en ondersteuning zo veel mogelijk in de wijk dichtbij de burger worden uitgevoerd. In de wijken komen twee belangrijke bewegingen elkaar tegen: de beweging van onderop (burgerkracht, doe-democratie, de kracht van de samenleving) en de bestuurlijke beweging van boven naar onder (taken van het rijk naar de gemeenten, de decentralisaties). De gedecentraliseerde rijkstaken worden deels in de wijken uitgevoerd door lokale teams die aansluiten bij initiatieven en formele en informele verbanden in de wijk zelf.

In de Programmabegroting 2015 zijn de volgende (hoofd-)doelstellingen geformuleerd:

1. *"Dordtse inwoners zijn zo min mogelijk afhankelijk van professionele zorg en ondersteuning.*
2. *Vergroten van de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners.*
3. *Bevordering van vitale en zorgzame wijken."*

Deze doelstellingen in de Programmabegroting 2015 zijn vertaald in een aantal (soms al relatief uitgewerkte) indicatoren. Deze zijn in bijlage B van dit rapport opgenomen.

2.2.3 Jeugd

Het Beleidsplan Jeugdhulp gemeente Dordrecht bevat de belangrijkste doelstellingen op het gebied van jeugdhulp. De visie op jeugdhulp is hierbij: *"We willen dat jeugdigen een kans krijgen zich te ontwikkelen en naar vermogen mee te doen in de samenleving."*

De belangrijkste doelstellingen zijn de volgende:

1. *"We willen de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen versterken door:*

- a. *Het versterken van een veilig en positief opgroei- en opvoedklimaat.*
  - b. *Ervan uit te gaan dat ouders de verantwoordelijkheid voor het opvoeden op zich nemen en dat zij primair de regie op hun eigen opvoeding en ondersteuning voeren.*
  - c. *Uit te gaan van de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen en waar nodig dit verder te versterken door hen vaardigheden aan te leren. Wanneer dit niet mogelijk is, willen we daar waar nodig en mogelijk, het sociale netwerk versterken om het gezin te ondersteunen.*
2. *We willen een integrale aanpak zodat:*
- a. *De ondersteuning zoveel mogelijk in de leefomgeving van jeugdigen en gezinnen plaatsvindt.*
  - b. *De gezinnen met meer en complexe ondersteuningsbehoeften volgens het principe van 'één gezin, één plan, één begeleider' worden ondersteund.*
  - c. *Op tijd en passend ingegrepen wordt als de veiligheid van de jeugdige in het geding is of komt.*
3. *We willen dat er maatwerk wordt geboden zodat:*
- a. *Er voor verschillende typen vragen verschillende typen oplossingen worden gehanteerd.*
  - b. *Alle vragen van eenvoudig tot complex zo kort en eenvoudig als mogelijk en zo zwaar als nodig worden beantwoord.*
  - c. *Specialistische zorg beschikbaar en toegankelijk is. Het liefst in de eigen omgeving van jeugdigen en gezinnen."*

Deze taken voor de 17 gemeenten in Zuid-Holland Zuid worden via de GR Dienst Gezondheid & Jeugd uitgevoerd door de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ. Indicatoren worden in het beleidsplan nog niet genoemd. Wel wordt aangekondigd dat samen met zorgaanbieders en cliënten een monitor zal worden ontwikkeld die per 1 januari 2015 de gezamenlijke prestaties en de effecten daarvan op hoofdlijnen inzichtelijk maakt.

De uitwerking van de doelstellingen vindt plaats in het Beleidsrijk Regionaal Transitie Arrangement. Dit BRTA geeft aan wat de 17 gemeenten willen bereiken en op basis van welke indicatoren de sturing op effectieve en doelmatige jeugdhulp wordt vormgeven. Het BRTA kent zeven doelen:

1. *"Jeugdigen in ZHZ groeien gezond en veilig op.*
2. *Jeugdigen krijgen kansen om zich te ontwikkelen en om naar vermogen mee te kunnen doen.*

3. *Jeugdhulp (in al zijn geledingen) zorgt ervoor dat problematiek afneemt.*
4. *Cliënten zijn tevreden over de hulp en er is zo weinig mogelijk uitval uit aanbod.*
5. *Versterking van preventie en licht ambulante hulp leiden tot een afname van het beroep op en de kosten van dure vormen van jeugdhulp.*
6. *100% van de gezinnen met meervoudige (complexe) problematiek binnen het jeugd domein wordt geholpen volgens de methodiek 1 gezin, 1 plan, 1 begeleider.*
7. *Vanaf 1/1/2015 worden alle gedecentraliseerde jeugdhulptaken uitgevoerd binnen de gebundelde rijksmiddelen van de 17 gemeenten."*

De hierbij behorende (soms al relatief uitgewerkte) indicatoren zijn opgenomen in bijlage C van dit rapport.

2.2.4 Zorg

Het Wmo-beleidsplan 2015-2018 bevat de doelstellingen van de gemeente Dordrecht en is opgesteld met de andere Drechtsteden gemeenten. De missie hierin is verwoord als: *"Inwoners van de gemeente Dordrecht kunnen participeren naar vermogen in de samenleving. We streven er naar dat zo min mogelijk inwoners afhankelijk zijn van zware zorg en ondersteuning. We ondersteunen zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Inwoners van de Dordrecht zijn zelfredzaam door allereerst de eigen kracht en de kracht van de sociale omgeving (familie, vrienden, kennissen, buurtgenoten) te benutten. Ze leveren een actieve bijdrage aan de samenleving. Waar de eigen kracht en de kracht van het netwerk niet toereikend is, bieden we passende ondersteuning."*

De gemeente hanteert vier basisprincipes bij het realiseren van de bezuinigingsopgaven en het beheersen van budgetten:

- Innovatie (nieuwe, kostenefficiënte ondersteuning bevorderen).
- Efficiency (maatregelen die ingrijpen op de prijs van ondersteuning).
- Versobering (maatregelen die ingrijpen op de omvang van de ondersteuning).
- Budgetsturing (maatregelen die zorgen dat we binnen de budgettaire kaders blijven).

Als algemene maatschappelijke doelen wil de gemeente Dordrecht:

- inwoners die kunnen participeren naar vermogen,
- inwoners die zelfredzaam zijn, door allereerst de eigen kracht en de kracht van het netwerk nabij te benutten,

- inwoners die een actieve bijdrage leveren aan de samenleving.

Daarnaast is een viertal specifieke doelstellingen voor de maatschappelijke ondersteuning benoemd:

1. *"We helpen inwoners met een ondersteuningsvraag zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig waarbij zij zoveel mogelijk de eigen regie behouden"*
2. *We voeren taken en ambities uit binnen het beschikbare Wmo-budget en werken aan kostenreductie.*
3. *Inwoners die gebruik maken van algemene en maatwerk voorzieningen beoordelen deze positief.*
4. *We bieden opvang (maatschappelijke opvang en vrouwenopvang) en beschermd wonen voor de inwoners die zich niet zelfstandig in de samenleving kunnen handhaven."*

Voor de algemene doelstelling zijn indicatoren benoemd. Deze zijn opgenomen in bijlage D van dit rapport. Bij de specifieke doelstellingen waren nog geen indicatoren benoemd. Dit is voorzien voor in de tweede helft van 2015.

2.2.5 Werk en participatie

In het document Organisatie uitvoering participatiewet Drechtsteden staan de belangrijkste doelstellingen die volgen uit de Participatiewet. Hierbij maken de Drechtsteden onderscheid in drie groepen²:

1. Mensen met een 'loonwaarde' hoger dan 90% van het minimumloon.
2. Mensen met een 'loonwaarde' die tussen de 50%³ en 90% van het minimumloon ligt.
3. Mensen met een 'loonwaarde' lager dan 50% van het minimumloon.

De belangrijkste doelstellingen zijn de volgende:

1. *"Eenduidige werkgeversaanpak: Eenduidige dienstverlening hoort centraal te staan. In de geest van een integrale werkgeversbenadering is het wenselijk om de dienstverlening voor de 1e en 2e groep vanuit SDD en Drechtwerk onder te brengen in één organisatie. Daarnaast wil de gemeente de herstructurering aangrijpen om de bestaande instrumenten*

---

² Let op: Inmiddels is er nog slechts een tweedeling in: a) mensen met een verdiencapaciteit van >50% minimumloon, die naar werk begeleid worden met het brede scala aan instrumenten (van loonkostensubsidie tot en met no risk polis etc.) en b) de mensen die op <50% zitten, waarbij wordt ingezet op participatie via maatschappelijk nuttige activiteiten.

³ Oorspronkelijk was dit 20%, dit is later bijgesteld naar 50%.

- aan te scherpen. Een goed voorbeeld hiervan is Social Return On Investment (SROI).
2. *Van aanbesteding naar inbesteding: Mensen uit de 2e groep (50 – 90%) 'dienen bij voorkeur een baan – al dan niet op detacheringsbasis – te krijgen bij gewone organisaties. De gemeente denkt dat deze werkbedrijven (groen, facilitair, elektronica en catering) uitstekend gebruikt kunnen worden voor mensen met een productief vermogen dat lager ligt dan het minimumloon (de 2e doelgroep). De gemeente ziet kansen als op een structurele wijze de Drechtsteden gemeenten en regio het principe vastleggen dat het werk voor deze werkbedrijven wordt inbesteed in plaats van aanbesteed.*
  3. *Voorzieningen voor mensen met een laag verdienvermogen: De derde groep bestaat uit mensen die in feite geen baan kunnen vinden op de arbeidsmarkt, maar waarvan we wel uitgaan dat ze een zinvolle maatschappelijke bijdrage kunnen leveren. Juist de nabijheid en kracht van de lokale omgeving, de wijk en de buurt, kan helpen mensen met een beperkte verdien capaciteit op de markt toch te kunnen laten participeren naar vermogen, in een buurthuis of in de wijk.”*

In dit document zijn geen nadere indicatoren benoemd.

2.3 Analyse en deelconclusies

In dit hoofdstuk is uiteengezet hoe de gemeente Dordrecht het sociale domein heeft ingericht en wat voor de gemeente de belangrijkste doelstellingen op het gebied van jeugd, zorg en participatie zijn. Met behulp van het Collegeprogramma, de door de raad vastgestelde programmabegroting(en) en de diverse (soms regionale) beleidsnota's heeft de gemeente zijn ambities en doelstellingen vastgelegd. In deze documenten wordt vrijwel steeds ook een eerste aanzet gedaan tot het benoemen van de indicatoren op basis waarvan de gemeente de voortgang van zijn doelstellingen kan monitoren. In de voor dit onderzoek geanalyseerde begrotingen en beleidsnota's, grotendeels daterend van 2014 en deels van 2015, zijn deze indicatoren echter nog niet of alleen gedeeltelijk bepaald. Op diverse plekken wordt beschreven dat deze indicatoren in de loop van 2015 nader bepaald zullen worden. Op basis van de voor dit onderzoek uitgevoerde interviews is duidelijk geworden dat het bepalen van de indicatoren inderdaad nu een belangrijk gesprekspunt is binnen de diverse betrokken gremia. Vooral nog heeft er echter nog geen besluitvorming plaatsgevonden over deze indicatoren.

Een bijzonder aandachtspunt hierbij is dat doelstellingen en in het bijzonder de prestatie-indicatoren grotendeels niet door de gemeente Dordrecht zelf, maar door de GR Drechtsteden, de

GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid en hun bijbehorende uitvoerende organisaties worden geïnitieerd. Daarmee heeft de gemeente Dordrecht, en in het bijzonder de raad, slechts deels invloed op de precieze formulering van de indicatoren voor het kunnen monitoren van de doelstellingen voor het sociale domein.

3. Inrichting informatievoorziening en informatiesystemen sociale domein

In dit hoofdstuk wordt de inrichting van de informatievoorziening op de drie onderdelen van het sociale domein beschreven. Tevens wordt ingegaan op de inrichting van de informatiesystemen zelf.

3.1 Inrichting informatievoorziening

3.1.1 De route: van uitvoeringsorganisaties naar de raad

De (taken en verantwoordelijkheden op het gebied van de) informatievoorziening over het sociale domein in Dordrecht is bij verschillende gremia belegd. Het college van de gemeente Dordrecht (en voor taken die bij de GR Drechtsteden zijn belegd: het Drechtstedenbestuur) is verantwoordelijk voor het periodiek aan de raad verantwoording afleggen over de inhoudelijke en financiële voortgang van het sociaal beleid. Dit doet het college in de eerste plaats via de formele P&C-stukken zoals de Programmabegroting, de Bestuursrapportages en de Jaarrekeningen. Voor een groot deel van de informatie over de voortgang van het sociaal beleid is het college afhankelijk van de organisaties die verantwoordelijk zijn gesteld voor de uitvoering van de taken op het gebied van zorg, jeugd of participatie. In Dordrecht zijn dat in de eerste plaats de Sociale Dienst Drechtsteden (voor werk, inkomen, schuldhulpverlening en Wmo-maatwerk) en de Serviceorganisatie Jeugd (voor jeugdzorg). De betrokken portefeuillehouders vanuit Dordrecht hebben samen met hun collega-portefeuillehouders uit de andere Drechtstedengemeenten en/of de gemeenten binnen Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en Hoeksche Waard regelmatig overleg met de directies van deze organisaties en ontvangen periodiek voortgangsinformatie. De portefeuillehouders gebruiken deze informatie vervolgens om de raad te informeren, via de reguliere P&C-cyclus en ook via de raadsvergaderingen of informatiebrieven.

Zoals eerder beschreven spelen het Drechtstedenbestuur en de Drechtraad ook een rol in dit proces van informeren. De Sociale Dienst Drechtsteden (voor werk, inkomen, schuldhulpverlening en Wmo-maatwerk) legt immers verantwoording af aan de Drechtraad en het Drechtstedenbestuur, niet aan de afzonderlijke deelnemende gemeenten. Het Drechtstedenbestuur en de individuele portefeuillehouders hebben de verantwoordelijkheid om

vervolgens het eigen college en de raad te informeren. Drechtraadleden kunnen terugkoppelen aan collega-raadsleden. De Serviceorganisatie Jeugd (voor jeugdzorg) legt op zijn beurt verantwoording af aan het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur van de GR Publieke Gezondheid en Jeugd. Uit de interviews is gebleken dat de informatie vanuit de Sociale Dienst Drechtsteden en de Serviceorganisatie Jeugd leidend is voor de informatieverstrekking verder de gemeenten in. De van deze uitvoeringsorganisaties ontvangen informatie wordt in andere relevante verantwoordingsdocumenten zoveel mogelijk als uitgangspunt gebruikt en geïntegreerd met andere, eigen geregistreerde informatie.

3.1.2 Monitoringsplan 3D Drechtsteden

Het portefeuillehoudersoverleg Sociaal van de GR Drechtsteden heeft in 2014 besloten opdracht te geven tot het opstellen van een Monitoringsplan 3D. Met dit plan willen de portefeuillehouders voor de zes raden overzicht creëren op basis van de kengetallen van de verschillende uitvoeringsorganisaties. Ook moet het plan samenhang aanbrengen in de drie verschillende subdomeinen zorg, jeugd en participatie. Het plan is inmiddels opgesteld door het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). Het beschrijft hoe de voortgang van de drie decentralisaties in de Drechtsteden kan worden gemonitord, op basis van welke informatie(bronnen) en met behulp van welke indicatoren. Te lezen is: *"Vanaf 1 januari 2015 hebben gemeenten nieuwe taken erbij gekregen in verband met de drie decentralisaties: de Wmo, de Participatiewet en de transitie Jeugdhulp. Al deze nieuwe taken en daarmee het gemeentelijke beleid dienen geëvalueerd te worden, zodat gemeenten verantwoord en tijdig kunnen bijsturen indien nodig. Bij het evalueren gaat het zowel om het tellen (cijfers, indicatoren) als vertellen (ervaringen, het verhaal achter de cijfers). In dit plan beschrijven we het voorstel van wat er (voorlopig) in de Drechtsteden gemonitord zou moeten worden."* Het Monitoringsplan 3D richt zich op zowel 'tellen' als 'vertellen': voor monitoring zijn cijfers nodig, maar ook het verhaal achter de cijfers. Cijfers en kosten krijgen pas betekenis als ze verbonden kunnen worden met de vraag hoe de zaken op straat en bij mensen met een zorgbehoefte daadwerkelijk verlopen, zo is het uitgangspunt van het OCD.

Op basis van de beleidsplannen en de transitiearrangementen die de Drechtstedengemeenten hebben vastgesteld op het gebied van Wmo en participatie en jeugd, alsook via gesprekken met sleutelfiguren (bij de (uitvoerings-) organisaties, beleidsambtenaren en bestuurders) heeft het OCD de set van indicatoren bepaald waarmee de voortgang van de (samenhang tussen de) 3D kan worden gemonitord. Een voorbeeld van een uitwerking is hieronder weergegeven:

Tabel 1 *Indicatoren doel 'Inwoners kunnen participeren naar vermogen, zijn zelfredzaam door eerst de eigen kracht en de kracht van het netwerk nabij te benutten en inwoners leveren een actieve bijdrage aan de samenleving.'*

indicator	voor:	2013	ambitie 2017	bron	frequentie
tellen					
aandeel met weinig eigen kracht	beleidsplan	4%	gelijk	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
aandeel mantelzorgers	beleidsplan	26%	toename	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
aandeel spilzorgers	beleidsplan	1%	gelijk	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
aandeel dat activiteiten doet	beleidsplan	76%	gelijk	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
aandeel met onvoldoende contacten	beleidsplan	7%	afname	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
aandeel vrijwilligers	beleidsplan	34%	toename	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
aandeel sociaal isolement	beleidsplan	7%	gelijk	Monitor Sociaal	4-jaarlijks
weten waar men terecht kan bij ..., indien nodig, in de gemeente	lokale wens, beleidsplan	p.m.	toename	Monitor Sociaal & regionaal omnibus	2-jaarlijks
bekendheid voorzieningen in gemeente	lokale wens, beleidsplan	p.m.	toename	Monitor Sociaal & regionaal omnibus	2-jaarlijks
gebruik/bekendheid mantelzorgondersteuning	lokale wens, beleidsplan	p.m.	toename	Monitor Sociaal & regionaal omnibus	2-jaarlijks
vertellen					
ervaring met mantelzorgondersteuning	lokale wens, beleidsplan	n.v.t.	n.v.t.	kwalitatief onderzoek	2-jaarlijks
ervaring met vrijwilligersondersteuning	lokale wens, beleidsplan	n.v.t.	n.v.t.	kwalitatief onderzoek	2-jaarlijks

Figuur 2: Tabel uit Monitoringsplan 3D, onderdeel Wmo, met indicatoren voor het doel "Inwoners kunnen participeren naar vermogen, zijn zelfredzaam door eerst de eigen kracht en de kracht van het netwerk nabij te benutten en inwoners leveren een actieve bijdrage aan de samenleving."

Besloten is dat het Monitoringsplan met de ambtelijk vertegenwoordigers van de gemeenten verder zal worden uitgewerkt. In overleg met de gemeenten worden de in het plan beschreven monitoringsonderzoeken in het najaar opgestart. Het is nog aan de individuele Drechtstedengemeenten om te besluiten over de vraag in hoeverre ook aanvullende monitoringsonderzoeken (al dan niet) worden uitgevoerd. Het uitgangspunt is dat het OCD deze aanvullende onderzoeken gaat uitvoeren, om daarmee de eenduidigheid en vergelijkbaarheid van de gegevens te kunnen realiseren. Eventueel kan een gemeente ook besluiten het onderzoek zelf te doen.

Het Monitoringsplan 3D is dit voorjaar eerst in concept gepresenteerd aan de ad-hoc commissie Transitie van de Drechtraad. In deze commissie is positief gereageerd op het plan, hoewel er vanuit de commissie ook signalen zijn gegeven dat er nog indicatoren zouden ontbreken. Het plan is niet bestuurlijk vastgesteld in het Drechtstedenbestuur. Wel wordt er ambtelijk invulling gegeven aan de voorbereidingen voor de monitoringsonderzoeken. Zo moet er nog duidelijkheid komen over de vraag welke gemeente welke onderzoeken wel of niet wil laten uitvoeren. Vervolgens moeten de processen zo ingericht gaan worden dat de P&C-cycli van de gemeenten enerzijds en de periodieke onderzoeken van het OCD anderzijds goed op elkaar aansluiten. Het uitgangspunt

is voornamelijk dat de informatie vanuit de monitoringsonderzoeken onderdeel wordt van de informatie in de jaarstukken van de afzonderlijke gemeenten, zo is in de interviews voor dit onderzoek gebleken.

3.2 Inrichting informatiesystemen

De verschillende organisaties die betrokken zijn bij de uitvoering van het sociaal beleid namens de gemeente Dordrecht maken gebruik van een veelheid aan systemen. De gemeente zelf heeft geen specifieke applicaties in gebruik. Vooral de Sociale Dienst Drechtsteden en Serviceorganisatie Jeugd zijn voor de gemeente Dordrecht belangrijke partners die informatie en gegevens registreren. In deze paragraaf gaan wij daarom in het bijzonder in op de door hen gebruikte informatiesystemen.

3.2.1 Sociale Dienst Drechtsteden

Systemen

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) maakt primair gebruik van het systeem GWS4ALL (Suite4Werk-Suite4Inkomen-Suite4Zorg). Dit systeem wordt naast andere systemen (zoals van Zorg-Lokaal, voorheen WMO-Kantoor, vooral bedoeld voor de afhandeling van declaratieprocessen met zorgaanbieders), gebruikt voor de taken die de SDD heeft op het gebied van de Wmo en de Participatiewet. Het functioneel beheer wordt uitgevoerd door de SDD zelf, in nauwe samenwerking met de leverancier Centric. De applicatie is in eigen beheer aangepast voor de Drechtsteden, waardoor de applicatie enigszins afwijkt van het origineel. Het systeem is gedocumenteerd. Overigens was GWS4ALL ook al vóór 1 januari 2015 in gebruik bij de SDD. Deze applicatie van softwareleverancier Centric is bij de meeste gemeenten in gebruik. De gemeente heeft aangegeven de indruk te hebben dat de automatisering bij SDD robuust is ingericht.

Gegevens

Met de overdracht van nieuwe taken in het kader van de decentralisaties, zijn er nieuwe applicaties toegevoegd aan GWS4ALL. Er is in verband met de privacywetgeving nauwelijks sprake geweest van initiële gegevensuitwisseling tussen de landelijke organisaties die voorheen de AWBZ uitvoerden (zoals CIZ en zorgkantoren). De gegevensuitwisseling liep in een aantal tranches via Vektis en bevatte alleen basale en niet altijd betrouwbare informatie. De gegevens worden op dit moment via een uitvraag bij klanten gecompleteerd in de systemen van de SDD. De verwachting is dat dit proces begin 2016 volledig is afgerond.

GWS4ALL bevat gegevens over cliënten en is gekoppeld aan onder andere de gemeentelijke basisadministratie personen (GBA) en Suwinet. Suwinet biedt overheidsorganisaties de mogelijkheid om de persoonsgegevens van burgers te raadplegen die bij andere ketenorganisaties of basisregistraties zijn opgeslagen. Hierbij kan gedacht worden aan gegevens van UWV, SVB, DUO en de Belastingdienst.

De kwaliteit van de gegevens wordt door de SDD als goed beoordeeld. Door interne controles worden de gegevens regelmatig op juistheid gecontroleerd. Indicatoren voor rapportages worden gemaakt door bevragingen aan het systeem. Daar waar de wetgeving en het beleid ook al voor 2015 door de SDD werden uitgevoerd, zijn de resultaten hiervan in de tijd vergelijkbaar.

3.2.2 Serviceorganisatie Jeugd ZHZ

Systemen

De Serviceorganisatie Jeugd ZHZ maakt gebruik van het systeem Zo!Jong van leverancier Stipter. Zo!Jong is een standaardpakket en wordt door ongeveer veertig gemeenten gebruikt. Oorspronkelijk is het systeem ontwikkeld voor de ondersteuning van de Wmo. Onder de aanname dat Wmo en Jeugdhulp in de basis op elkaar lijken – het gaat om het leveren van maatwerkvoorzieningen – heeft de leverancier het doorontwikkeld. In de praktijk blijkt dat nog een forse uitdaging te zijn. De leverancier werkt hierbij samen met de Serviceorganisatie en andere gemeenten.

Zo!Jong bestaat in feite uit twee delen:

1. een front-office deel (melding, registratie cliënt, keukentafelgesprek, onderzoek, maatwerkvoorziening gespecialiseerde jeugdhulp);
2. een back-office deel: alle gegevens van gecontracteerde aanbieders (Producten- en Dienstencatalogus, tarieven, cliëntenadministratie) en een rapportagemodule (dashboard).

Daarnaast is in de jeugdhulp de applicatie Tick in gebruik. Tick is het systeem dat al in gebruik was bij Trivium-Lindenhof en dat nu ook wordt gebruikt door de Stichting Jeugdteams. Hoewel eerder was bedacht dat de Serviceorganisatie en de Stichting Jeugdteams hetzelfde systeem (Zo!Jong) zouden gaan gebruiken, is later besloten om ook Tick in te zetten bij de Stichting Jeugdteams. Tick wordt gebruikt voor de administratie van de ambulante jeugdhulp. Toegang wordt door Stichting Jeugdteams geadmistreerd in Zo!Jong.

De Serviceorganisatie Jeugd is tevreden met Zo!Jong en de ondersteuning vanuit de leverancier. Het feit dat voor de jeugdhulp twee applicaties in gebruik zijn heeft in de opstart fase de nodige afstemming gevraagd maar is nu goed ingeregeld en leidt volgens hen niet tot verwarring of conflicten.

Gegevens

Sinds 1 januari 2015 worden nieuwe cliënten geregistreerd in Zo!Jong. Deze dossiers bestaan op hoofdlijnen uit: klantgegevens, welke gecontracteerde aanbieder levert de zorg, startdatum van de zorg, welke zorg wordt geleverd, wanneer is het verwachte einde en wat zijn naar verwachting de kosten. In bepaalde gevallen is van doorverwijzing naar een gespecialiseerde aanbieder: dat wordt ook in het systeem vastgelegd.

Daarnaast zijn er per 1 januari 2015 gegevens van reeds bestaande cliënten van de AWBZ, ZVW en de provincie overgedragen. Het proces van eenmalige gegevensoverdracht is goed doorlopen. Er zijn door ongeveer 190 aanbieders circa 8000 dossiers (totaal voor de regio ZHZ) overgedragen aan de Serviceorganisatie. Dit is gebeurd volgens de eisen en richtlijnen die hieraan door het rijk zijn gesteld. Grofweg bestaan die gegevens uit: Burgerservicenummer, zorgaanbieder, de gemeentecode en een grove indicatie van wat er aan de hand is. De inhoud van deze gegevens is voor de Serviceorganisatie onvoldoende en de Serviceorganisatie heeft daarom besloten eerst de gegevens te gaan verrijken, alvorens ze in het systeem op te nemen. Een start is hiermee gemaakt, echter het College Bescherming Persoonsgegevens heeft aangegeven dat gegevensoverdracht vanuit jeugdzorgaanbieders vanwege privacy redenen niet is toegestaan. Naar verwachting zal deze barrière half augustus worden opgeheven en kan de afronding van het proces ter hand worden genomen.

Doordat de gegevens voor de Serviceorganisatie Jeugd nog niet compleet zijn, zijn de maandrapportages dat ook nog niet. Inmiddels geven de rapportages wel een beeld, maar het is nog lastig om er conclusies aan te verbinden. Iedere maand is er overleg tussen de Serviceorganisatie Jeugd, portefeuillehouders of ambtenaren en de Stichting Jeugdteams om de rapportages te bespreken. Deze gesprekken staan nu nog in het teken van leren en onderzoeken wat de informatiebehoefte echt is en welke gegevens er al dan niet al beschikbaar zijn.

3.2.3 Sociale Wijkteams

Systemen

De gemeente Dordrecht kent op dit moment vijf sociale wijkteams: drie in het westen van Dordrecht, een in het oosten en een in het centrum van de stad. De teams zijn samengesteld uit professionals vanuit verschillende organisaties (onder andere MEE Drechtsteden, Vivenz, Careijn, FlexusJeugdplein en enkele woningcorporaties). Formeel gezien is de gemeente Dordrecht de opdrachtgever voor de sociale wijkteams. Signalen over bewoners die hulp nodig hebben, ontvangen de wijkteams vanuit deze bewoners zelf (door binnen te lopen of te bellen), via buurtbewoners, via huisartsen of via ketenpartners in de stad. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de informatie van de woningcorporaties over bewoners met achterstallige betalingen.

De professionals van de sociale wijkteams maken gebruik van het cliëntvolgsysteem RIS (Registratie Informatie Systeem) voor het Sociaal Team (RIS ST). De leverancier van dit systeem is InfoRing. Hier maken ook diverse andere gemeenten gebruik van. Het RIS bestaat uit 3 lagen:

- Informatie: bijvoorbeeld rondom wet- en regelgeving.
- Registratie: dossiers met persoons- en contactgegevens.
- Rapportage: presentatie van alle gegevens in bijvoorbeeld kwartaalrapportages.

Gegevens

In het RIS ST van de wijkteams van Dordrecht registreren de betrokken professionals een groot aantal gegevens. Denk aan informatie over het aantal cliënten, de score op de zelfredzaamheidmatrix (ZRM), een beschrijving van de situatie van de bewoner toen hij voor het eerst aanklopte bij het wijkteam, het domein waarbinnen de bewoner met name hulp of zorg nodig heeft, de doelstelling die de bewoner met hulp van ST wil bereiken, de hulp die aan de bewoner is geboden en een beschrijving van de vervolgstappen na de hulpfase door het sociale wijkteam. De gemeente Dordrecht stelt dat de huidige (soort) gegevens in het RIS voldoende op orde en van kwaliteit zijn. Dit geldt volgens de gemeente vooral voor de gegevens die door de wijkteams in West-Dordrecht worden geregistreerd. Zij werken al langere tijd met het systeem RIS en weten goed welke gegevens geregistreerd moeten worden.

Op niet al te lange termijn hoopt de gemeente Dordrecht voor alle sociale wijkteams heldere kwartaalrapportages op te kunnen leveren. De gemeentelijke organisatie is nog hard bezig om de indeling en inhoud van de rapportage goed op orde te krijgen. Voor nu is het, zo blijkt uit de interviews voor dit onderzoek, voor de betrokkenen nog erg zoeken naar het antwoord op de vraag

wat de gemeente precies inzichtelijk wil maken en wat nuttig is voor ketenpartners en de gemeenteraad om te weten. Kortom, de vraag: hoe wil je als gemeente de gegevens dusdanig presenteren, dat het ook daadwerkelijk 'sturinginformatie' wordt?

3.3 Analyse en deelconclusies

Informatievoorziening

De informatievoorziening over de voortgang binnen het sociale domein kent voor de gemeente Dordrecht een gelaagdheid. De uitvoeringsorganisaties binnen de GR Drechtsteden en de GR Dienst Gezondheid & Jeugd genereren het merendeel van de informatie over het sociale domein. Deze uitvoeringsorganisaties leggen verantwoording af aan het Dagelijks Bestuur van deze Gemeenschappelijke Regelingen. Via de portefeuillehouders wordt deze informatie vervolgens gedeeld met de raad van Dordrecht. Dit kan in de formele P&C-cylus zijn, maar ook via meer informele overleggen of nieuwsbrieven. Deze gelaagdheid kent vanuit het perspectief van in het bijzonder de raad van Dordrecht meerdere complicaties. De Dordtse raad heeft het gevoel pas relatief laat de informatie over het sociale domein te ontvangen: pas nadat de Drechtraad deze informatie al heeft kunnen lezen en bespreken. Bovendien is de informatie vaak van regionaal karakter (respectievelijk het niveau van de Drechtssteden of Zuid-Holland Zuid) en minder gericht op de specifieke situatie in Dordrecht.

Om de raad voldoende in positie te brengen om daadwerkelijk de voortgang binnen het sociale domein te kunnen monitoren, heeft het portefeuillehoudersoverleg Sociaal van de Drechtsteden opdracht gegeven een Monitoringsplan 3D te ontwikkelen. Het plan moet de raden van de Drechtstedengemeenten concreet inzicht geven in het al dan niet behalen van de doelstellingen op het gebied van zorg, jeugd en participatie. Een heldere ambitie, maar het is de vraag in hoeverre de gegevens die nodig zijn voor het kunnen bepalen van de indicatoren, ook daadwerkelijk gegenereerd kunnen worden vanuit de betrokken uitvoeringsorganisaties. De verwachting is dat de Sociale Dienst Drechtsteden wel een groot deel van de gevraagde informatie kan opleveren, met name doordat de organisatie deze informatie in eerdere jaren ook al opleverde. Over de Serviceorganisatie Jeugd is de verwachting dat deze organisatie de gevraagde informatie pas later dit jaar volledig en juist kan aanleveren. Zij genereren immers dit kalenderjaar pas voor het eerst gegevens over de jeugd in de regio. Ook vanuit de sociale wijkteams, een voorziening waarvoor de gemeente Dordrecht zelf verantwoordelijkheid draagt, kunnen nog niet de gewenste heldere kwartaalrapportages opgeleverd worden. De gegevens zijn er overigens in het geval van (de met name al langer functionerende) wijkteams grotendeels

wel: van de betrokken professionals wordt verwacht dat zij allerlei gegevens over hun werkzaamheden registreren. Voor de participatieplekken, tevens een verantwoordelijkheid van Dordrecht zelf, geldt dat deze taak wordt uitgevoerd door MEE Drechtsteden. Hiermee zijn richtgetallen afgesproken en wordt de voortgang aan de portefeuillehouder gerapporteerd. Voor beide taken geldt dat de ambtelijke organisatie van Dordrecht echter nog niet concreet voor ogen hoe zij deze gegevens wil gebruiken of presenteren dat er sprake is van relevante stuurinformatie voor de gemeenteraad van Dordrecht.

Informatiesystemen

De serviceorganisaties voor de gemeente Dordrecht hebben standaardapplicaties in gebruik ter ondersteuning van hun werkprocessen. Deze applicaties worden ook door tientallen andere gemeenten gebruikt. Ondersteuning vanuit de leverancier is geborgd. Op basis van dit onderzoek is niet gebleken dat de applicaties niet aan de wettelijke vereisten voldoen, of op een andere manier onvoldoende de uitvoering van de primaire taken ondersteunen. De Serviceorganisatie Jeugd heeft wel gemeld dat het systeem door de leverancier en met input van de gemeenten wordt doorontwikkeld en nog beter kan worden afgestemd op de uitvoering van jeugdhulptaken.

Een zorgpunt is de volledigheid en de kwaliteit van de gegevens. De gegevens die per 1 januari 2015 aan de gemeenten zijn overgedragen, zijn niet compleet. De serviceorganisaties zijn nog bezig met het verrijken van de gegevens, zodat de registratie van goede kwaliteit is. Dit doen zij samen met zorgaanbieders en cliënten en zal naar verwachting nog enige maanden in beslag nemen. Daarbij speelt tevens de zoektocht naar de 'balans' tussen enerzijds een goede registratie en anderzijds het niet te veel administratief willen belasten van de professionals een rol. Ook is het, bijvoorbeeld voor de sociale wijkteams, nog de vraag hoe zij van 'onsamenhangende' gegevens naar daadwerkelijke (presentatie van) sturingsinformatie kunnen komen. Het gevolg hiervan is dat de voortgangsinformatie op dit moment nog niet volledig is, nog niet alle indicatoren kunnen worden aangeleverd of rapportages nog niet zijn opgeleverd.

De systemen moeten in staat zijn langjarig vergelijkbare indicatoren op te leveren. Een echte evaluatie op dit aspect kan pas plaats vinden als de gegevens in de registratiesystemen compleet zijn.

4. Sturing en controle door de raad

Net als in andere gemeenten stond er in 2014, na de gemeenteraadsverkiezingen, veel druk op de nieuw-verkozen raadsleden in Dordrecht om diverse beslissingen te nemen die noodzakelijk waren in de voorbereiding op de decentralisaties. Een bijzondere omstandigheid voor Dordrecht is dat zowel de voorbereiding van en besluitvorming over het beleid en verordeningen, de uitvoering en de controle op het gebied van Wmo en participatie is belegd op het niveau van Drechtsteden. Dit gebeurt in de Drechtstraad en het Drechtstedenbestuur

Samenstelling van en besluitvorming door de Drechtstraad

De Drechtstraad is het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden. Zij is belast met het algemeen bestuur en heeft een kaderstellende en toezichhoudende rol. De leden van de Drechtstraad worden per gemeente aangewezen uit de lokale gemeenteraad. Per fractie wordt één Drechttraadslid aangewezen. Ieder lid mag een vaste plaatsvervanger hebben. De voorzitter wordt door de Drechtstraad aangewezen. Hij of zij is een collegelid en dient lid te zijn van de Drechtstraad. Het Drechtstedenbestuur is het dagelijks bestuur van de Drechtsteden. De leden van het Drechtstedenbestuur die lid zijn van de Drechtstraad hebben geen stemgewicht in de Drechtstraad.

Naast de Drechtstraad zijn er diverse overlegorganen: de Agendacommissie, de Voorzitterspool, de Auditcommissie en het Presidium. Ook is de Drechtstraad bevoegd om ad hoc commissies in te stellen. De regiogriffie verzorgt de ondersteuning van de Drechtstraad.

Stukken waarover een besluit van Drechtstraad gevraagd wordt, worden in beginsel altijd eerst in de Carrousel behandeld. De formele besluitvorming vindt plaats in Drechtstraad. Bij stemming vertegenwoordigt ieder Drechttraadslid een bepaald stemgewicht, gebaseerd op het aantal absoluut uitgebrachte stemmen bij de verkiezingen. Bij stemmingen over personen of ordevoorstellen heeft ieder lid één stem.

Bron: <http://web.drechtsteden.nl/>

Zoals eerder toegelicht in hoofdstuk 2 is de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid gemandateerd (en voor een klein deel ook gedelegeerd) om een aantal taken voor de jeugdzorg uit te voeren. Sturing hierop vindt plaats via het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de GR. Hier nemen geen raadsleden zitting in. De vertegenwoordigers in AB en DB betreffen afgevaardigden vanuit de colleges van de participerende gemeenten.

4.1 Informatievoorziening aan de Drechtstraad

Ten behoeve van de besluitvorming in de Drechtstraad zijn er procedures ingeregeld waarmee raadsleden uit de afzonderlijke gemeenten informatie kunnen verkrijgen en invloed en controle kunnen uitoefenen. Langs partijlijnen komen de fracties van de verschillende partijen uit alle

gemeenten voorafgaand aan bijeenkomsten van de Drechtraad bijeen. Op dat niveau worden de standpunten doorgesproken, op basis van de door de griffie van de Drechtsteden beschikbaar gestelde informatie. Het is vervolgens aan de vertegenwoordigers in de Drechtraad om deze standpunten over het voetlicht te brengen. Verder bevat de website van de Drechtsteden allerlei informatie, worden er raadsinformatiebrieven verspreid en hanteert de Drechtsteden ook een P&C-cyclus met voortgangsinformatie. Onder meer is de intentie dat er elk kwartaal een Bureau rapportage (BURAP) opgesteld en verspreid.

Mede naar aanleiding van een initiatief van de Dordtse raad (zie de volgende paragraaf) heeft de Drechtraad een zogenoemde ad-hoc commissie Transitie ingesteld. Het belangrijkste doel van deze commissie is na te denken over de wijze waarop monitoring van de voortgang binnen het sociale domein het beste ingericht zou kunnen worden. In de context van deze doelstelling is uiteraard het Monitoringsplan 3D, opgesteld in opdracht van het portefeuillehouders overleg Sociaal, ook relevant (zie hoofdstuk 3). De Drechtraad heeft dit voorjaar reeds een conceptversie van het Monitoringsplan 3D mogen inzien en bespreken met het Onderzoekscentrum Drechtsteden. Overigens geldt dit niet voor de raad van Dordrecht. Op het niveau van deze gemeenteraad is dit Monitoringsplan 3D niet bekend, zo is gebleken uit de interviews voor dit onderzoek.

4.2 Informatievoorziening aan de Dordtse raad

De raad van Dordrecht wordt geacht vanuit de reguliere P&C-cyclus op hoofdlijnen inzicht te krijgen in de voortgang van de doelstellingen op het gebied van zorg, participatie en jeugd. Elk jaar stelt de raad de Programmabegroting en de Jaarrekening vast, met de doelstellingen voor het sociale domein. Ook worden periodiek Bestuursrapportages aan de raad aangeboden. Hierin wordt op hoofdlijnen weergegeven hoe de voortgang binnen het sociale domein is en welke eventuele afwijkingen er zijn te constateren ten opzichte van de begroting. Opvallend aan de meest recent vastgestelde jaarstukken (op het moment van schrijven is dat de Bestuursrapportage 2015) is dat de doelstellingen voor het sociale domein nog nauwelijks zijn uitgewerkt in meetbare resultaten en indicatoren. Geregeld wordt gemeld dat indicatoren nog nader bepaald moeten worden. De verwachting is dat, met name door de ontwikkelingen rondom het Monitoringsplan 3D's voor de Drechtsteden, hier op korte termijn concrete invulling aan wordt gegeven. Zoals eerder beschreven, vindt de daadwerkelijke besluitvorming op in ieder geval het gebied van (de prestatie-indicatoren voor) de Wmo en participatie op het niveau van de Drechtsteden plaats.

Vanuit de interviews en de discussiebijeenkomsten met (een deel van) de raad van Dordrecht is duidelijk geworden dat ook buiten de reguliere informatiecyclus om, de raad regelmatig vragen stelt over de voortgang binnen het sociale domein. De raad is vooral geïnteresseerd in het aantal en het soort cliënten dat de gemeente Dordrecht via de Sociale Dienst Drechtsteden en de Serviceorganisatie Jeugd bedient. Ook stellen de geïnterviewde raadsleden dat zij met enige regelmaat vragen stellen over de uitputting van het budget voor het sociale domein dat is overgeheveld vanuit het rijk. In dergelijke situaties geeft de portefeuillehouder geen inhoudelijk antwoord, maar wijst er op dat deze vragen, en de beantwoording daarvan, op het niveau van de Drechtraad aan de orde zouden moeten komen. Immers, het college van Dordrecht is van mening dat de Dordtse raad nadrukkelijk heeft gekozen voor het delegeren van een deel van zijn taken naar de Drechtraad. Het is volgens het college daarom in de eerste plaats het bestuur van de Drechtsteden die de vragen over het sociale domein moet beantwoorden. De raadsleden menen echter dat zij hierdoor nauwelijks antwoorden krijgen op hun vragen over de ontwikkelingen binnen het sociale domein van hun stad. Bovendien wijzen de raadsleden er op dat de tot aan juni ontvangen rapportages geen inzicht geven in de uitputting van budgetten, eventuele wachtlijsten e.d. Hierdoor zijn de raadsleden tot aan de zomer van 2015 nauwelijks in staat gesteld om hun sturende en controlerende verantwoordelijkheden waar te maken.

Na realisatie van de decentralisaties per 1 januari 2015 heeft de raad van Dordrecht ook regelmatig de vraag gesteld of en op welke wijze er nu samenhang tussen de drie domeinen binnen het sociaal beleid is gerealiseerd. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het instellen van een raads werkgroep Transities, die zich gebogen heeft over de informatievoorziening over de drie domeinen heen. Eén van de aanbevelingen van deze werkgroep is dat eens per kwartaal een open discussie zou moeten plaatsvinden over de ontwikkelingen in het sociale domein. Tevens is een aanbeveling dat in zogenoemde focusgroepen van de Dordtse raad ontmoetingen plaatsvinden tussen raadsleden enerzijds en mensen die werkzaam zijn in de dagelijkse praktijk van het sociale domein anderzijds. Op 23 juni jl. vond voor het eerst een dergelijke focusgroep plaats. Het initiatief van de raad van Dordrecht tot het instellen van een werkgroep heeft, zoals hierboven al beschreven, navolging gekregen op Drechtstedenniveau. Ook daar is een ad-hoc commissie Transities actief, die zich met name bezig houdt met de indicatoren voor het kunnen monitoren van de voortgang binnen het sociale domein.

4.3 Informatiebehoefte van de Dordtse raad

In de voorgaande paragraaf is weergegeven op welke wijze de raad van Dordrecht wordt

geïnformeerd over de voortgang van het sociaal beleid. Een adequate informatievoorziening is een belangrijke voorwaarde voor de raad om de sturende verantwoordelijkheden waar te kunnen maken. In het onderzoek zijn diverse suggesties genoemd die deze informatievoorziening en sturing nog verder kunnen verbeteren, zowel op het niveau van inhoud als van proces. Op basis van de interviews met een deel van de raadsleden, met de gemeentelijke organisatie en met betrokkenen binnen de Drechtsteden en de regio Zuid-Holland Zuid zijn onder andere de volgende behoeften genoemd:

- Raadsleden willen weten hoeveel cliënten de uitvoeringsorganisaties bedienen en binnen welke categorie van zorg zij te categoriseren zijn.
- Raadsleden willen weten in hoeverre de financiering van de zorg binnen één van de drie domeinen in de pas loopt met de begrotingen en budgetten die vanuit het rijk zijn overgeheveld.
- Raadsleden willen weten hoe de uitvoeringsorganisaties functioneren die betrokken zijn bij de uitvoering van de nieuwe taken en verantwoordelijkheden binnen het sociale domein. Een deel van deze organisaties is pas op 1 januari jl. gestart met hun werkzaamheden, en dus nog nieuw voor de gemeenteraadsleden. De raadsleden willen meer gevoel krijgen bij waar de organisaties mee bezig zijn, waar ze tegen aan lopen en in hoeverre zij in staat zijn om de doelstellingen van de raad en de regio te kunnen realiseren. Dit aandachtspunt hangt samen met een van de conclusies van het eerder uitgevoerde rekenkamerrapport van de gemeente Dordrecht (d.d. oktober 2014). In dit rapport stelt de rekenkamercommissie dat het van belang is dat de raad beter zicht krijgt op hoe de uitvoering en het toezicht in het sociale domein van Dordrecht zijn (in)geregeld.
- Raadsleden willen steeds nadrukkelijker al aan de voorkant over de inhoud meedenken en meespreken. Dit is bijvoorbeeld terug te zien bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Jeugdhulp 2016. Daar wil de raad al in voorbereiding van het uitvoeringsprogramma betrokken worden en dus niet (pas) bij de formele vaststelling.
- Raadsleden willen een 'kijkje in de keuken' krijgen, bijvoorbeeld door met enkele mantelzorgers en vrijwilligers te spreken. De eerder genoemde focusgroepen, een initiatief van de werkgroep Transities vanuit de raad van Dordrecht, moeten hier invulling aan gaan geven.
- Raadsleden willen weten hoe calamiteiten of incidenten kunnen worden voorkomen. Ook willen raadsleden, op het moment dat er zich alsnog een calamiteit of incident voordoet, zo spoedig mogelijk weten hoe en wanneer het incident is opgelost en hoe eventuele vergelijkbare incidenten voorkomen kunnen worden.

In de vorige paragraaf is er al op gewezen dat de door ons geïnterviewde raadsleden van mening zijn dat in het eerste half jaar van 2015 zij niet tot nauwelijks op deze punten geïnformeerd zijn. In de eerste maanden van 2015 was er nog begrip voor het gegeven dat deze informatie nog nauwelijks beschikbaar was. Redenen hiervoor waren bijvoorbeeld dat van anderen verkregen informatie over 2014 (onder meer van het rijk of zorgverzekeraars) niet of onvoldoende bruikbaar was. Maar gaandeweg zijn raadsleden meer ontevreden geworden over het uitblijven van informatie, ook omdat zij uit diverse korte, soms mondelinge mededelingen de indruk hebben gekregen dat er problemen dreigen rond de beschikbare budgetten of een toename van wachtlijsten. Raadsleden ervaren dat toezeggingen aan hun zijn gedaan over informatie, bureau- en managementrapportages, kritieke prestatie-indicatoren en monitoren, die nu nog te weinig worden nagekomen. Raadsleden stellen dat zij op deze wijze hun sturende en controlerende verantwoordelijkheden niet of onvoldoende kunnen waarmaken. Ook signaleren zij dat kort voor relevante (raads-)bijeenkomsten juist vaak ineens heel veel, maar ongestructureerde informatie beschikbaar komt, waardoor het lastig is om deze tijdig te doorgronden. Dat belemmert het weer om daar meningen en opvattingen op te baseren.

Raadsleden dringen er daarom nadrukkelijk op aan dat met enige regelmaat de toegezegde informatie gestructureerd aan hen ter beschikking wordt gesteld. Tevens geven zij aan dat betere afstemming tussen griffie, College van B&W en ambtelijke organisatie moet plaatsvinden, om zo de relevante informatie tijdig te kunnen bestuderen en in fractie en raad goed te kunnen bespreken.

4.4 Analyse en deelconclusies

De raad van Dordrecht heeft behoefte aan informatie over de voortgang binnen het sociale domein, zo blijkt uit de diverse interviews voor dit onderzoek. Via de reguliere P&C-cyclus wordt die voortgang op hoofdlijnen beschreven. De nadruk ligt hier op het woord 'hoofdlijnen', want opvallend aan de meest recent vastgestelde jaarstukken is dat de doelstellingen voor het sociale domein nog weinig zijn uitgewerkt in meetbare resultaten en indicatoren. Veelal is te lezen dat deze indicatoren nog nader bepaald moeten worden. De raadsleden stellen dat zij daar nog nauwelijks van op hoogte zijn gesteld.

Buiten de informatievoorziening vanuit deze formele cyclus om, stelt de raad in haar raads- en commissievergaderingen ook regelmatig vragen over bijvoorbeeld het aantal cliënten en de

voortgang van de uitgaven binnen het sociale domein. Het merendeel van de informatie wordt echter op het niveau van de Drechtsteden gegenereerd en besproken. Dit alles maakt dat het de raad voor hun gevoel ontbreekt aan voldoende sturings- en monitoringsmogelijkheden. Zij hebben behoefte aan meer en concretere voortgangsinformatie, op het niveau van Dordrecht.

Op diverse manieren wordt wel geprobeerd om de raad meer in positie te brengen. Dit gebeurt deels door initiatieven vanuit de raad zelf, zoals de focusgroepen met zorgprofessionals. Ook zijn er initiatieven vanuit de Drechtsteden: het Monitoringsplan 3D is daarvan het meest pregnante voorbeeld. Hierbij is het, zoals eerdere al betoogd, echter nog de vraag in hoeverre de indicatoren vanuit het Monitoringsplan daadwerkelijk gegenereerd kunnen worden. Bovendien ervaart de Dordtse raad het Monitoringsplan 3D nu nog veelal als een plan voor het kunnen monitoren van het sociaal beleid binnen de Drechtsteden en niet voor specifiek de situatie in Dordrecht.

Bijlagen

A. Beleidskaders rijksoverheid

Gemeenten zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding, verzorging en re-integratie⁴. Dit maakt een meer samenhangende aanpak binnen het sociale domein mogelijk. Zo kunnen mensen met een beperking, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en gezinnen met complexe problemen met hun vragen terecht bij één partij: de gemeente. De belemmering om zelfstandig te kunnen participeren heeft immers vaak meerdere oorzaken. Gemeenten kunnen het beste bepalen welke ondersteuning het meest effectief is. Zij staan het dichtst bij de burger en kunnen bij uitstek de dienstverlening aan hun burgers integraal en 'op maat' aanbieden, zonder onnodige bureaucratie. Zij kunnen daarbij aansluiten bij de lokale leefwereld van hun inwoners en gebruikmaken van de eigen kracht van de inwoners en van hun omgeving. Het uitgangspunt is dat de decentralisaties gepaard gaan met een beperking van de regeldruk voor burgers, bedrijven en professionals. Burgers met complexe problemen moeten terecht kunnen bij één aanspreekpunt en belemmerende regeldruk voor bedrijven moet voorkomen worden. Dit vormt wederom in de beleidstheorie van de rijksoverheid een belangrijk uitgangspunt, en is daarmee een tweede randvoorwaarde waar gemeenten geacht worden op te anticiperen.

Jeugdzorg: de Jeugdwet⁵

Ouders zijn verantwoordelijk dat hun kinderen veilig en gezond opgroeien. Wanneer de ontwikkeling van kinderen ernstig in gevaar komt, moet de overheid tijdig ingrijpen. Dat is in het verleden niet altijd gebeurd. Ook extra budgetten hebben daar (nog) geen wezenlijke verandering in gebracht.

De jeugdzorg is in 2015 gedecentraliseerd naar gemeenten. De decentralisatie omvat alle onderdelen: de jeugdzorg, jeugd GGZ, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Naast een kwaliteitsverbetering moeten de fors gestegen uitgaven voor jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg voor de jeugd worden teruggebracht. Deze korte beschrijving van de landelijke

---

⁴ En passend onderwijs, maar dat is in dit onderzoek buiten beschouwing gebleven.

⁵ Jeugdwet.

uitgangspunten laat zien dat het rijk de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van de jeugd primair bij de ouders legt, maar dat het aan gemeenten is om in te grijpen als de zorg van de ouders tekort schiet.

In de toelichting op de Jeugdwet zijn, kort samengevat, de volgende doelstellingen geformuleerd:

- **Beperking regeldruk:** De decentralisaties zullen gepaard gaan met een beperking van de regeldruk voor burgers, bedrijven en professionals.
- **Demedicalisering:** De regering wil de tendens van medicalisering keren in zowel de langdurige zorg, de curatieve zorg als in de jeugdzorg.
- **Zelfredzaamheid:** De regering vindt dat de zelfredzaamheid van de burger en diens netwerken en verbanden maximaal dient te worden gefaciliteerd en gestimuleerd. De overheid dient dit proces zoveel als mogelijk te faciliteren en er daarbij voor te waken dat zij deze eigen samenlevingsdynamiek niet doorkruist door zorgtaken te snel over te nemen.
- **Van recht op zorg naar jeugdhulpplicht:** In het wetsvoorstel wordt het wettelijk recht op zorg vervangen door een jeugdhulpplicht voor gemeenten. Uitgangspunt hierbij blijft echter de eigen kracht van jeugdige en zijn ouders. Het college is alleen gehouden een voorziening te treffen als de jeugdige en zijn ouders er op eigen kracht niet uitkomen.
- **Lokaal is beter:** Het uitgangspunt van de stelselwijziging jeugd is dat jeugdhulp beter, efficiënter en effectiever op lokaal niveau geregeld kan worden. Gemeenten zijn op grond van dit wetsvoorstel verantwoordelijk voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen.

Zorg: Wmo 2015⁶

In de langdurige en welzijnszorg wordt een omslag gemaakt naar meer maatwerk, meer zorg in de buurt, meer samenwerking tussen de verschillende aanbieders, maar ook naar houdbaar gefinancierde voorzieningen. Dit betekent dat maximaal aansluiting gezocht zal worden bij wat mensen nodig hebben en wat gemeenten in staat zijn te doen. Ook worden voorzieningen scherper gericht op de beschikbaarheid voor mensen, die zich uit eigen middelen geen alternatief kunnen veroorloven.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen. Die

---

⁶ WMO 2015

ondersteuning moet erop gericht zijn dat mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven. Voor mensen met psychische of psychosociale problemen of voor mensen die, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, de thuissituatie hebben verlaten, voorzien gemeenten in de behoefte aan beschermd wonen en opvang.

De toelichting op de Wmo 2015 bevat samengevat de volgende doelstellingen:

- **Inclusieve samenleving:** Gemeenten krijgen de opdracht de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen en daarmee bij te dragen aan een inclusieve samenleving.
- **Niet alleen:** Uitgangspunt is een proces waarin de gemeente en de persoon met een ondersteuningsbehoefte in samenspraak diens situatie in kaart brengen en op basis daarvan beziën op welke wijze de zelfredzaamheid en participatie van betrokkene kan worden versterkt.
- **Samenwerking in de zorg:** gemeenten krijgen de opdracht om samen te werken met zorgverzekeraars, zorgaanbieders en andere betrokken partijen op het gebied van jeugdzorg, onderwijs, preventieve gezondheidszorg, welzijn, wonen en werk en inkomen.
- **Kwaliteitsdenken met cliëntenorganisaties:** Met de betrokkenheid van de cliëntorganisaties op landelijk en op lokaal niveau wordt gewaarborgd dat in het denken over kwaliteit de burger centraal staat. Dit impliceert onder andere een 'wetoverstijgend' kwaliteitsdenken. In dit wetsvoorstel is bepaald dat gemeenteraden in een verordening moeten vastleggen op welke wijze inwoners worden betrokken bij de uitvoering van het lokale beleid.
- **Mantelzorgers en vrijwilligers:** De regering zet in op het versterken van de positie van mantelzorgers en vrijwilligers, op het verlichten van mantelzorg en vrijwilligerswerk en op het beter verbinden van informele en formele ondersteuning en zorg.
- **Bezuiniging:** De regering verwacht dat gemeenten, door een groter beroep te doen op de eigen mogelijkheden van mensen en hun sociale netwerk en door gebruikmaking van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, de ondersteuning met een beperkter budget kunnen uitvoeren dan de rijksoverheid.
- **Beleidsruimte voor gemeenten:** De regering verwacht dat gemeenten de beleidsruimte in het wetsvoorstel zullen benutten om het beleid vorm te geven op basis van de regionale omstandigheden, behoeften en gewoonten.
- **Integraliteit:** De regering legt voor de uitvoering van dit wetsvoorstel een belangrijke relatie met de decentralisaties op de beleidsterreinen jeugd, werk en inkomen en passend

onderwijs. De bredere verantwoordelijkheid voor het sociale domein stelt gemeenten in staat verbindingen te leggen in het beleid, in het ondersteuningsaanbod en individueel maatwerk te leveren.

- **Preventie:** Het belang van preventie wordt groter en gemeenten zullen vaker in aanraking komen met mensen die zorg mijden en buiten het zicht van de gemeente proberen te blijven.
- **Vraaggericht:** Wat betreft de uitvoering van het beleid, verwacht de regering van gemeenten dat zij zich een goed beeld vormen van de ondersteuningsbehoefte van mensen die daarvoor in aanmerking komen.
- **Zelfredzaamheid:** Als uitgangspunt geldt dat zelfredzaamheid en meedoen in de samenleving een verantwoordelijkheid is van mensen zelf. Gemeenten zijn gehouden, ter ondersteuning van mensen die niet volledig zelf kunnen voorzien in hun zelfredzaamheid en participatie of behoefte hebben aan beschermd wonen of opvang, beleid te maken.

Werk en inkomen: de Participatiewet⁷

Het doel van de participatiewet is te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt; een arbeidsmarkt die plaats biedt voor jongeren en ouderen en voor mensen met en zonder beperking. Vanaf 1 januari 2015 bestaat de Wet Werk en Bijstand niet meer, maar is deze met andere regelingen (Wajong, Wsw) opgenomen in de Participatiewet. Hiermee wordt het principe van één regeling voor iedereen die in staat is om te werken doorgevoerd. Gemeenten hebben een centrale rol in de uitvoering van deze wet. Zij kunnen voor de doelgroep een scala aan instrumenten en voorzieningen inzetten. Gemeenten krijgen daarmee meer mogelijkheden om ondersteuning op maat te leveren.

Samengevat bevat de Participatiewet de volgende doelstellingen:

- **Toeleiding naar werk:** De doelstelling is om iedereen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden, bij voorkeur naar regulier werk.
- **Beschut werk:** De Wsw wordt afgesloten voor nieuwe instroom. Mensen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, kunnen op basis van de Participatiewet in een beschutte werkomgeving aan de slag.
- **Regionale werkbedrijven:** Sociale partners stellen zich met de afspraken in het sociaal akkoord garant voor extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking. In het sociaal akkoord is in dit verband afgesproken dat er 35 regionale Werkbedrijven komen.

---

⁷ Participatiewet

- **Ruimte voor gemeenten:** De regering geeft gemeenten met de Participatiewet de ruimte om zelf te bepalen welke ondersteuning mensen nodig hebben zonder dat de wet hen hindert met overbodige bepalingen. Zo krijgen gemeenten de ruimte om zelf te kiezen hoe ze de nieuwe voorziening beschut werk organiseren.
- **Loonkostensubsidie:** Het vervangen van loondispensatie door loonkostensubsidie 'nieuwe stijl' vergroot het draagvlak en de betrokkenheid van sociale partners en gemeenten en is essentieel voor een succesvolle aanpak. Ook leidt loonkostensubsidie tot een vermindering van de administratieve lasten bij gemeenten.
- **Nieuwe doelgroepen:** Een belangrijk deel bestaat uit de mensen met een Wajonguitkering die zijn beoordeeld op hun arbeidsvermogen en daarna tot de gemeentelijke doelgroep behoren.
- **Tegenprestatie:** de bestaande ontheffingen van de arbeids- en re-integratieverplichtingen worden herzien en de verplichting tot tegenprestatie naar vermogen gaat voor iedereen gelden.
- **Onderwijs:** Het is noodzakelijk dat de gemeente structurele samenwerking en afstemming opbouwt met scholen voor speciaal onderwijs, praktijkonderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs in de regio.
- **Rol van cliënten:** De regering vindt het ook belangrijk dat gemeenten de mensen om wie het gaat actief betrekken bij het beleid voor de Participatiewet.

B. Indicatoren zoals opgenomen in de Programmabegroting 2015

Programma Jeugd en Onderwijsbeleid

Kengetal	0-waarde	Actuele waarde	Streefwaarde 2018
% zware zorg	0-meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
% van de jeugdigen en gezinnen met een hulpvraag zijn tevreden met de geboden hulp	0-meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
% van de professionals is tevreden over de verbinding tussen jeugdteams, basisvoorzieningen en de preventieve ondersteuning (1-3)	0-meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
% van de jeugdigen en gezinnen weet bij wie ze ondersteuning kunnen vragen (4).	0-meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
% van de Dordtse basisscholen heeft een programma om kinderen kennis te laten maken met techniek (5).	0-meting in 2015	-	90%
Score op ouderbetrokkenheid in het VVE-inspectierapport van de onderwijsinspectie (6).	3 (voldoende)	3	4 (goed)
% van doelgroepkinderen VVE komt via de toeleiding door Careyn daadwerkelijk terecht bij een VVE-voorziening (7).	0-meting in 2015	-	95%

Programma Werk en Inkomen

Kengetal	0-waarde	Actuele waarde	Streefwaarde 2018
Vergroten arbeidsparticipatie			
1.1. Ontwikkeling totale werkloosheid Drechtsteden (WW en Wwb) ten opzichte van landelijk gemiddelde	Meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
Participatieplekken			
2.1. Omvang groep uitkeringsgerechtigden met een verdienvermogen van minder dan 50% van het minimumloon.	Meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
2.2. Aantal gerealiseerde participatieplekken in Dordrecht	Meting in 2015	-	Vaststellen in 2015
2.2. Aantal plaatsingen Dordtse kandidaten	Meting in 2015	-	Vaststellen in 2015

Programma Zorg en Ondersteuning

Kengetal	0-waarde (2013)	Actuele waarde	Streefwaarde 2018
1a Alle door de gemeente gesubsidieerde, algemene voorzieningen Wmo zijn doorgelicht	0 %	-	100%
1b Aandeel dat mantelzorg verleent (Monitor Sociaal)	26%	-	26%
1c Aandeel mantelzorgers dat zich ondersteund voelt door de lokale mantelzorgondersteuning (tevredenheidsonderzoek)	nulmeting in 2015	-	-
1d Aandeel dat vrijwilligerswerk doet (Monitor Sociaal)	34%	-	34 %
2 Groei mate van zelfredzaamheid blijkende uit scores matrix.	Nulmeting in 2015	-	-
3a Leefbaarheidscore	7,1	-	7,1
3b Aandeel mensen dat vindt dat jeugdoverlast vaak voorkomt	14%	14%	14%

C. Indicatoren volgens het BRTA Jeugdhulp

Indicatoren jeugdbeleid breed – gezondheid

Indicator	Bron	Ambitie 2018
ervaren gezondheid		
% 12 t/m 18-jarigen dat de eigen gezondheid als (heel) goed ervaart	DG&J/OCD	gelijk
Jeugdhulpgebruik		
% kinderen tot 18 jaar dat gebruik maakt van jeugdhulp	CBS	afname

Indicatoren jeugdbeleid breed – veiligheid

Indicator	Bron	Ambitie 2018
Kindermishandeling		
aandeel jeugdigen waarover een melding is gedaan	voorheen: Bureau Jeugdzorg toekomst: Serviceorganisatie via Jeugdteam	n.v.t.
aantal jeugdigen dat betrokken was bij uitgevoerde onderzoeken	voorheen: Bureau Jeugdzorg toekomst: Serviceorganisatie via Jeugdteam	n.v.t.
aantal opgelegde jeugdbeschermingsmaatregelen	voorheen: Bureau Jeugdzorg toekomst: Serviceorganisatie via Jeugdteam	afname, minimaal met de landelijke trend
aantal jeugdigen met maatregel jeugdreclassering	voorheen: Bureau Jeugdzorg toekomst: Serviceorganisatie via Jeugdteam	afname, minimaal met de landelijke trend

Indicatoren jeugdbeleid breed

Indicator	Bron	Ambitie 2018
Sociale relaties		
% van de jongeren dat bij iemand terecht kan/sociale steun ervaart vanuit de opvoedomgeving	nieuw	stijging
% van de jongeren dat sociale steun ervaart van vrienden/familie	DG&J/OCD	stijging
% van de jongeren dat een goede ouder-kind relatie ervaart thuis	DG&J/OCD	gelijk
Onderwijs		
% van de jongeren dat school leuk vindt (schoolmotivatie)	DG&J/OCD	gelijk
% werkzoekende werkloze jongeren 16-22 jaar	CBS, jaarlijks	afname
% voortijdig schoolverlaters	CBS, jaarlijks	afname
% geslaagden (18 tot 25 jaar) voor een mbo-diploma op niveau 2 of hoger (startkwalificatie)	CBS	toename
Werk		
% niet werkende werkzoekende jongeren van 15 t/m 22 jaar	CBS, jaarlijks	afname
% jongeren dat een uitkering krijgt	CBS, jaarlijks	afname
Armoede		
% kinderen (0 tot 18 jaar) met risico op armoede, kind dat leeft in een huishouden met een inkomen onder de lage inkomensgrens	CBS, jaarlijks	afname

Indicatoren jeugdhulp specifiek - afname problematiek

Indicator	Bron	Ambitie 2018
afname problematiek	voorheen: aanbieders toekomst: Serviceorganisatie via	bij 80% van de cliënten wordt een afname van problematiek ervaren (oordeel professionals)

	Jeugdteam	
toename zelfredzaamheid	Serviceorganisatie via Jeugdteam	toename zelfredzaamheid bij jeugdigen en opvoeders (oordeel professionals)

Indicatoren jeugdhulp specifiek – cliënttevredenheid

Indicator	Bron	Ambitie 2018
tevreden over gedecentraliseerde jeugdhulptaken	KTO's	gemiddeld een 7,0
% reguliere beëindiging hulptraject	voorheen: aanbieders toekomst: Serviceorganisatie via Jeugdteam	stijging

Indicatoren jeugdhulp specifiek - afname zware zorg

Indicator	Bron	Ambitie 2018
regionale zorgmarkt⁸		
In de regionale zorgmarkt heeft er een afname plaatsgevonden van het aantal geholpen jeugdigen ten opzichte van 1/1/2015	Serviceorganisatie	-15%
In de regionale zorgmarkt heeft er een afname plaatsgevonden op budgetniveau ten opzichte van 1/1/2015	Serviceorganisatie	-15%
Herhaald beroep minimaal		
% dat terugvalt in problematiek na beëindiging traject	voorheen: aanbieders nu: Serviceorganisatie via Jeugdteam	afname

Indicatoren jeugdhulp specifiek - afname zware zorg

Indicator	Ambitie 2015-2018
er is een gedragen systeem waarin te zien is of een gezin al ergens in zorg is	ja
we evalueren en verbeteren het systeem	ja

Indicatoren jeugdhulp specifiek - binnen budget

Indicator	Bron	ambitie 2018
Jeugdigen geholpen met beschikbare budget	Serviceorganisatie	binnen budget
Kosten per traject	Serviceorganisatie	gedaald

⁸ De specialistische en generalistische ambulante ondersteuning voor zover deze niet overgaat naar de Jeugdteams, specialistische zorg, het Diagnostiek en Advies Netwerk, de crisisdienst en het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

D. Indicatoren volgens het Beleidsplan Wmo

INDICATOR	2013 *	2017
aandeel met weinig eigen kracht	4%	gelijk
aandeel dat mantelzorgt	26%	toename
aandeel dat spilzorger is	1%	gelijk
aandeel dat in verenigingsverband of daarbuiten activiteiten doet	76%	gelijk
aandeel met onvoldoende contacten (eigen beleving)	7%	afname
aandeel dat vrijwilligerswerk doet	34%	toename
bewoners in sociaal isolement	7%	gelijk

E. Geïnterviewde personen

#	Datum	Naam	Organisatie
1	18-05-2015	André Besseling	Gemeente Dordrecht
2	18-05-2015	Susan van Oostrom Guido Müller	Onderzoekscentrum Drechtsteden
3	20-05-2015	Yvette Ballijns	Stichting Jeugdteams
4	21-05-2015	Paul van Hattem Marjan van den Hoek	Gemeente Dordrecht
5	21-05-2015	Joost Leemans Lesley Holstein	Gemeente Dordrecht
6	21-05-2015	Dennis Gerits Stefan Oosterhof	Serviceorganisatie Jeugd Gemeente Dordrecht
7	21-05-2015	Hans Erkens Jelle Boersma Joey Westenberg	Gemeente Sliedrecht Sociale Dienst Drechtsteden Gemeente Papendrecht
5	21-05-2015	Nina Noordermeer	MEE Drechtsteden
6	26-05-2015	Yvonne Bieshaar	Sociale Dienst Drechtsteden
7	03-06-2015	Marcel van de Priem	Gemeente Dordrecht
8	03-06-2015	Sam Vooren	Gemeente Dordrecht
9	08-06-2015	Eelke Kraaijeveld	Griffie Drechtsteden
10	17-06-2015	Quirien Houweling	Serviceorganisatie Jeugd

F. Bestudeerde documentatie

Jeugd

#	Documentnaam	Auteur	Datum
1	Raadsinformatiebrief inzake Vervolg bestuursopdracht Transitie en transformatie jeugdzorg ZHZ	Gemeente Dordrecht	Juli 2013
2	Raadsinformatiebrief inzake Regionaal Transitiearrangement (RTA) Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid	Gemeente Dordrecht	29 oktober 2013
3	Beleidsplan jeugdhulp gemeente Dordrecht	Gemeente Dordrecht	Voorjaar 2014
4	Sturingsnotitie Jeugdhulp ZHZ	Gemeente Dordrecht	19 mei 2014
5	Beleidsrijk Regionaal Transitiearrangement Jeugdhulp ZHZ	GR Publieke Gezondheid en Jeugd	19 juni 2014
6	Doelen en Kritische Prestatie Indicatoren Stichting Jeugdteams	Stichting Jeugdteams Zuid Holland Zuid	18 november 2014
7	Kadernotitie Calamiteitenplan Jeugdhulp Zuid Holland-Zuid	Gemeente Dordrecht	2 december 2014
8	Financiële notitie jeugdhulp Zuid-Holland Zuid	GR Publieke Gezondheid en Jeugd	5 december 2014
9	Monitoring doelen BRTA	GR Publieke Gezondheid en Jeugd	Voorjaar 2015

Wmo

#	Documentnaam	Auteur	Datum
10	Wmo beleidsplan Dordrecht 2015 – 2018	GR Drechtsteden	5 juni 2014
11	Reactie Wmo-adviesraad op concept Wmo beleidsplan Dordrecht	Wmo-adviesraad Dordrecht	11 juni 2014
12	Raadsinformatiebrief inzake voortgang sociale wijkteams 2014-2015	Gemeente Dordrecht	22 juli 2014
13	Memo aan raad inzake Overzicht budgetten Wmo 2015 Dordrecht	Gemeente Dordrecht	23 november 2014
14	Uitvoeringsplan Wmo Dordrecht 2015 – 2018	Gemeente Dordrecht	13 februari 2015

Participatie

#	Documentnaam	Auteur	Datum
15	Brief aan Drechtraad inzake Aanvullende informatie visiedocument Organisatie Participatiewet	GR Drechtsteden	1 februari 2013
16	Visiedocument Participatiewet, inclusief Organisatie uitvoering participatiewet Drechtsteden	GR Drechtsteden	5 maart 2013
17	Raadsinformatiebrief inzake Visiedocument "Organisatie van de invoering van de Participatiewet"	Gemeente Dordrecht	23 april 2013
18	Jaarstukken 2014	GR Drechtsteden	25 februari 2015

Overige

#	Documentnaam	Auteur	Datum
19	Programmabegroting 2015	Gemeente Dordrecht	Najaar 2014
20	Rekenkameronderzoek Decentralisaties – Fase I: Factsheets	Rekenkamercommissie Dordrecht	September 2014
21	Rekenkameronderzoek Decentralisaties – Fase II: Is er nog ruimte voor kaderstelling?	Rekenkamercommissie Dordrecht	Oktober 2014
22	Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden, versie 10.0	GR Drechtsteden	December 2014
23	Regionaal Meerjarenprogramma Drechtsteden 2014-2018	GR Drechtsteden	3 februari 2015
24	Monitoringsplan 3D's Drechtsteden	Onderzoekscentrum Drechtsteden	April 2015
25	Aanbevelingen raads werkgroep Transities 3D's	Gemeenteraad Dordrecht	Mei 2015

Gemeente Dordrecht

Spuiboulevard 300

Postbus 8

3300 AA Dordrecht

www.dordrecht.nl

